

XIII. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1938 oli seuraava:

I. Yleiskatsaus huolto-oloihin ja huoltolautakunnan toimintaan

A. Huolto-olot

Vuosi 1938 merkitsi Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huolto-toimen alalla niiden periaatteiden ja sen hallintojärjestelmän vakiintumista, joita noudattaen pääkaupungin huoltotoimi v:n 1937 alusta lukien järjestettiin nykyiselle kannalle ja joista jo v:n 1937 toimintakertomuksen johdannossa tarkemmin tehtiin selkoa. Siten huoltolautakunnan ja -viraston tehtävänä edelleenkin oli huolehtia köyhäinhoidosta, irtolais- ja alkoholisti-huollosta sekä myös työttömyyshuollosta pääkaupungissa. Sangen suuressa määrässä on huoltovirastolle lisäksi aiheutunut tehtäviä tammikuun 1 p:nä 1938 voimaantulleen kansaneläkelain johdosta, mikä laki erityisen huomattavalla tavalla täydentää maamme sosiaalista lainsäädäntöä.

Niihin ohje- ja johtosääntöihin sekä työjärjestyksiin, joilla kaupungin huoltotoimi sekä huoltolautakunnan ja -viraston toiminta on järjestetty ja joista yksityiskohtaisemmin on tehty selkoa v:n 1937 toimintakertomuksessa, tehtiin kertomusvuonna eräitä pienemmöjä muutoksia. Siten kaupunginvaltuusto hyväksyi lokakuun 26 p:nä ja sosiaaliministeriö vahvisti joulukuun 20 p:nä Helsingin kaupungin huolto-ohjesäännön 2, 4, 6, 7, 8, 13, 14 ja 20—26 §:n muutokset, kaupunginvaltuusto vahvisti lokakuun 26 p:nä huoltolautakunnan sekä sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien työjärjestyksen 3 ja 5 §:n muutokset sekä samana päivänä myös huoltolautakunnan alaisten työtupien ohjesäännön 1—3, 5 ja 6 §:n muutokset.

Edullisena jatkuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuen kaupunkikunnan asukkaiden turvautuminen köyhäinhoidon apuun kertomusvuonna edelleen tuntuvasti pieneni. Siinä suhteessa välittömästi avustettujen henkilöiden absoluuttisen lukumäärän kehitys puhuu selvää kieltä.

Oltuaan v. 1933 35,282, v. 1934 28,166, v. 1935 25,639, v. 1936 23,499 ja v. 1937 18,872 lukumäärä aleni kertomusvuonna 16,141:een. Nämä lukumäärät tekevät prosenteissa laskien kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn väestöön verraten v. 1933 13.1 %, v. 1934 10.3 %, v. 1935 9.2 %, v. 1936 8.3 %, v. 1937 6.4 % ja v. 1938 5.3 %, joten siis köyhäinhoitorasitus varsinkin huomioonottaen kaupungin väki-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:ltä 1939.

luvun kasvamisen on kehittynyt sangen nopeasti kohti normaaleiksi katsottavia olosuhteita. Huoltotoimen bruttomenot alentuivat edellisestä vuodesta n. 3,2 miljoonalla mk:lla tehden kertomusvuonna 54,545,101: 55 mk. Kutakin kaupungin asukasta kohden ovat bruttomenot olleet v. 1933 273: 04 mk, v. 1934 220: 03 mk, v. 1935 224: 80 mk, v. 1936 216: 26 mk, v. 1937 196: 87 mk sekä v. 1938 178: 86 mk, joten huoltotoimen aiheuttaman rasituksen keveneminen on ollut varsin tuntuva. Niinkään huoltoviraston työmäärää osoittavat numerot ovat köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden kohdalla edelleen alentuneet, jos kohta viraston tehtävät ovat toisaalta varsinkin kansaneläkelain voimaantulon johdosta lisääntyneet. Jatkuvasti kasvavaa työmäärää osoittavat irtolais- ja alkoholistikanslian sekä eräiden asiamiestoimiston kanslioiden vastaavat numerot. Työttömyyshuollon aiheuttamat tehtävät ovat sen sijaan yleisten suhdanteitten vaikutuksesta entisestään supistuneet.

B. Hallinto ja organisatio

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 10 jäsentä ja 10 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Insinööri F. Kreander
Rakennusmestari G. Welroos
Toimistonjohtaja H. Allenius
Putkityöntekijä J. A. Kivistö
Toimittaja H. Adler
Kirjaltaja R. Paasio
Rouva S. Saveri
Pastori F. E. Lilja
Pankinjohtaja V. Sipi
Varatuomari M. Olsson

Varajäsenet:

Pastori Th. af Björkstén
Tullipäällyismies A. Forsström
Taloudenhoitaja K. Wilén
Pianoteknikko J. Virtanen
Konttoristi E. Jokinen
Varastotyöntekijä S. Laine
Myymlänhoitaja L. Pukander
Opettaja A. Kallioniemi
Johtaja A. Linko
Merenkulkuneuvos A. Viranko

Lisäjäsenet:

Johtaja J. Hellsten
Rouva E. Östenson
Konemestari G. A. Lemström
Rouva M. Paaso
Liikkeenhoitaja U. Merilinna
Rouva F. Pietikäinen
Rouva E. Stolt
Teologiantohtori V. Päivänsalo
Esittelijäneuvos A. Vehilä
Filosofianmaisteri E. Korpela

Varalisjäsenet:

Kansakoulunopettaja K. Saltzman
Aluelääkäri L. Wetterstrand
Toimitusjohtaja L. B. Liljefors
Malliveistäjä T. Kuukkanen
Kivityöntekijä O. Nuutinen
Konttoristi E. K. Kalervo
Työnjohtaja J. V. Tuomi
Kouluhoitajatar L. Hagan
Filosofianmaisteri H. Cannelin
Kansakoululääkäri E. Alho

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Paasio.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 12 valvontapiiriin. Näiden piirien valvojina toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä I a jäsen Welroos, I b lisäjäsen Paaso, II a jäsen

Olsson, II b lisäjäsen Stolt, III a jäsen Lilja, III b jäsen Adler, IV a jäsen Sipi, IV b jäsen Pietikäinen, V a jäsen Saveri, V b lisäjäsen Lemström, VII a jäsen Kivistö sekä VII b lisäjäsen Östenson.

Valvontapiirien alueet olivat seuraavat:

I a piiri käsitti: VIII kaupunginosan kokonaisuudessaan sekä III, V, VI ja VII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Punavuorenkatu, Albertinkatu, Iso Roobertinkatu, Erottajankatu, Heikinkatu, Pohj. Esplanadikatu, Eteläsatama, Vuorimiehenkatu, Kasarmikatu, Tarkk'ampujankatu, Pursimiehenkatu, Telakkakatu, Munkkisaarenkatu ja Hietalahti.

I b piiri: VI, VII ja IX kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Munkkisaarenkatu, Telakkakatu, Pursimiehenkatu, Tarkk'ampujankatu, Kasarmikatu, Vuorimiehenkatu, Eteläsatama, Merisatama ja Hietalahti sekä Eteläsataman suulla olevat saaret ynnä Suomenlinnan.

II a piiri: XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Kolmas linja, Suonionkatu, Toinen linja, Siltasaarenkatu, Hämeentie, Neljäs linja, Castréninkatu, Kirstinkatu, Alppikatu, Vallinkatu ja Helsinginkatu.

II b piiri: I ja II kaupunginosat kokonaisuudessaan sekä X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Töölönlahti, Helsinginkatu, Kolmas linja, Suonionkatu, Toinen linja, Siltasaarenkatu, Hämeentie, Näkinkuja, Siltavuoren satama, Kaisaniemenlahti ja Fläintarhanlahti.

III a piiri: Käpylän, Vanhankaupungin, Arabian ja Toukolan kaupunginosat kokonaan sekä Vallilan kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat rautatie, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalantie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnantie ja Vanhankaupungin selkä.

III b piiri: Vallilan ja Hermannin kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalantie, Sturenkatu, Hämeentie, Päijänteentie ja Mäkelänkatu.

IV a piiri: asuma-alueet Reijola, Uusipelto, Ruskeasuo ja Tilikka sekä XIII, XIV, XV ja XX kaupunginosat kokonaisuudessaan ynnä IV kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Ruoholahdenranta, Eerikinkatu, Yrjönkatu, Simonkatu, Heikinkatu ja rautatie.

IV b piiri: IV ja V kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Ruoholahdenranta, Eerikinkatu, Yrjönkatu, Simonkatu, Heikinkatu, Erottajankatu, Iso Robertinkatu, Albertinkatu, Punavuorenkatu ja Hietalahti.

V a piiri: Pasilan sekä XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Sturenkatu, Kirstinkatu, Alppikatu, Vallinkatu, Helsinginkatu ja rautatie.

V b piiri: XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Harjukatu, Harjutorinkatu, Franzéninkatu, Fleminginkatu, Helsinginkatu, Kaarlenkatu, Castréninkatu, Kirstinkatu ja Sturenkatu.

VII a piiri: Hermannin sekä X kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Vanhankaupungin selkä, Sörnäisten satama, Vilhonvuorenkatu, Hämeentie, Mäkelänkatu, Päijänteentie, Hämeentie ja Oihonnankatu.

VII b piiri: X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Sörnäisten satama, Vilhonvuorenkatu, Hämeentie, Teollisuuskatu, Harjukatu, Harjutorinkatu, Franzéninkatu, Fleminginkatu, Helsinginkatu, Kaarlenkatu, Castréninkatu, Neljäs linja, Hämeentie ja Näkinkuja sekä Kana, Hana, Sompä, Nihti ja Mustikkamaa nimiset saaret.

Huoltolautakunnan osastot ja jaostot. Sosiaaliministeriön joulukuun 11 p:nä 1936 vahvistaman Helsingin kaupungin huolto-ohjesäännön mukaan

on lautakunnassa neljä osastoa, nimittäin hallinto-osasto, köyhäinhuolto-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto. Näiden osastojen tehtävät, sellaisina kuin ne ovat määrättyinä kaupungin huolto-ohjesäännössä, ja kokoonpano käyvät selville seuraavasta, samoin niiden jakautuminen tarpeellisiin jaostoihin ja näiden tehtävät ja jäsenet.

Hallinto-osasto käsittelee kaikki sellaiset yhteiskunnallisen huollon hallintoa koskevat asiat, joita ei ole määrätty muun elimen päätettäväksi, niihin luettuina myös työttömyyshuoltoon kuuluvat asiat, sikäli kuin ne on uskottu huoltotoimen toteutettaviksi, ja on hallinto-osastolla oikeus yksimielisellä päätöksellä ratkaista myös huoltolautakunnan päätösvaltaan kuuluvia asioita, jos ne ovat niin kiireellisiä, etteivät ne siedä lykkäystä lautakunnan seuraavaan kokoukseen, mutta on ratkaisusta ilmoitettava lautakunnan seuraavassa kokouksessa. Osaston käsittelemiin asioihin on kuullut huoltoviraston virkailijoita koskevia ja muita juoksevia tai kiireellisiä tehtäviä, kuten tilapäisten virkailijoiden ja palveluskunnan ottamista, sairas- ja virkaloman myöntämistä sekä myös työttömyyshuoltoa koskevat asiat, ja kuului osastoon lautakunnan puheenjohtaja Kreander puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Paasio varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhuolto-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja kolmas apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa, sekä jäsenet Sipi ja Adler valittuina. Varajäseninä toimivat varajäsenet af Björkstén ja Laine, asianomaiset osastojen puheenjohtajien varamiehet nimittäin ensimmäinen ja toinen apulaisjohtaja sekä varajäsenet Linko ja Jokinen.

Köyhäinhuolto-osaston asiana on

- 1) valvoa, että annetaan tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa henkilöille, joille kunta lain mukaan on velvollinen sitä hankkimaan, tai että annetaan tarkoituksenmukaista avustusta, jotta estettäisiin varaton joutumasta elatuksen tai hoidon puutteeseen;

- 2) päättää köyhäinhoidon hyväksi tehtyjen lahjoitusten käytöstä lahjoittajan määräysten mukaisesti;

- 3) täyttää ne muut tehtävät, jotka köyhäinhuoltolain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat; sekä

- 4) täyttää tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2 momentin a) kohdassa mainitussa tapauksessa ne lasten ja nuorten henkilöiden yhteiskunnallista huoltoa koskevat tehtävät, jotka lastensuojelulain ja lastensuojeluasetuksen mukaan kuuluvat huoltolautakunnalle.

Köyhäinhuolto-osastoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhuolto-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Welroos, Olsson, Lilja, Sipi, Saveri, Paasio, Kivistö, Vehilä ja Kreander, joista Paasio oli osaston varapuheenjohtajana, sekä varajäseninä ensimmäinen apulaisjohtaja ja asianomaisten jaostojen varapuheenjohtajien varamiehet.

Huolto-ohjesäännön¹⁾ mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa tarpeellisiin jaostoihin käsittelemään asioita, jotka koskivat:

¹⁾ Joulukuun 20 p:nä 1938 vahvistettujen huolto-ohjesäännön muutosten johdosta on tätä koskeva ohjesäännön kohta muuttunut vaikuttamatta kuitenkaan vielä kertomusvuonna käytännössä olleeseen organisaatioon.

1) köyhäinhoidon antamista ja edellä mainitun 4) kohdan mukaan osastolle kuuluvaa yhteiskunnallista huoltoa;

2) täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista;

3) edellisessä kohdassa tarkoitetun omaisuuden käyttämistä hoidon korvaamiseen;

4) luopumista köyhäinhoidon korvauksesta;

5) hoidokin ottamista kunnalliskotiin tai työlaitokseen sekä hoidokin toimittamista muuhun hoitolaitokseen tai sijoittamista yksityiskotiin; sekä

6) köyhäinhoidon työtupia ja työmaita.

Osasto jaettiin tämän mukaisesti 11 jaostoon. Näistä jaostot I—VII käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Welroos ja lisäjäsen Paaso, toisessa jaostossa jäsen Olsson ja lisäjäsen Stolt, kolmannessa jaostossa jäsenet Lilja ja Adler, neljännessä jaostossa jäsen Sipi ja lisäjäsen Pietikäinen, viidennessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Lemström, kuudennessa jaostossa jäsen Paasio ja lisäjäsen Hellsten sekä seitsemännessä jaostossa jäsen Kivistö ja lisäjäsen Östenson.

Kahdeksas jaosto käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen lautakunnan jäsenistä puheenjohtajana Allenius, varapuheenjohtajana Vehilä ja jäsenenä Paasio sekä näiden varajäseninä Wilén, Cannelin ja Laine.

Yhdeksäs jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä sekä varapuheenjohtajana lautakunnan lisäjäsen Paaso ja jäsenenä lautakunnan lisäjäsen Lemström. Näiden varajäseninä olivat toinen apulaisjohtaja sekä jäsenet Kuukkanen ja Liljefors.

Kymmenes jaosto päätti täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön haltuunotetun omaisuuden käyttämisestä hoidon korvaamiseen ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta, varapuheenjohtajana lautakunnan jäsen Olsson ja jäsenenä lautakunnan lisäjäsen Päivänsalo sekä näiden varamiehinä ensimmäinen apulaisjohtaja sekä jäsenet Viranko ja Hagan.

Yhdestoista jaosto toimi huoltolautakunnan alaisten työtupien johtokuntana kuuluun siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä valittuina lautakunnan jäsenet Kreander ja Saveri, edellinen varapuheenjohtajana, varajäseninä ensimmäinen apulaisjohtaja sekä lautakunnan varajäsen af Björkstén ja varalijäsen Nuutinen.

Irtolaishuolto-osaston asiana on täyttää irtolaislain ja irtolaisasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä sekä valittuina jaostojen varapuheenjohtajat Lilja ja Allenius, edellinen varapuheenjohtajana, lautakunnan jäsenet Kivistö ja Pietikäinen. Näiden vara-

miehinä ovat olleet toinen apulaisjohtaja sekä jäsenet ja lisäjäsenet Kallioniemi, Wilén, Virtanen ja Kalervo.

Osasto jaetaan huolto-ohjesäännön mukaan kunkin vuoden alussa kahteen jaostoon, joista ensimmäinen käsittelee miespuolisia ja toinen naispuolisia irtolaisia koskevia, irtolaislain 24 §:n 1 mom:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Ensimmäiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja ja jäseninä jäsenet Allenius ja Kivistö, edellinen varapuheenjohtajana. Varalla olivat toinen apulaisjohtaja sekä varajäsenet Wilén ja Virtanen. Toiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Lilja ja jäsenenä lisäjäsen Pietikäinen, sekä varalla toinen apulaisjohtaja, varajäsen Kallioniemi ja varalisjäsen Kalervo. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lilja, Kivistö, Pietikäinen ja Allenius.

Alkoholistihuolto-osaston asiana on täyttää alkoholistilain ja alkoholistasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä, jäseninä jaostojen varapuheenjohtajat Kreander ja Stolt, edellinen varapuheenjohtajana, lisäjäsenet Vehilä ja Östenson. Näiden varajäseninä on ollut toinen apulaisjohtaja, varajäsen af Björkstén ja varalisjäsenet Tuomi, Cannelin ja Wetterstrand.

Osasto jaetaan vuosittain kahteen jaostoon, joista ensimmäinen käsittelee miespuolisia ja toinen naispuolisia alkoholisteja koskevia, alkoholistilain 17 §:n 1 mom:n 1—3 kohdissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Ensimmäiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Kreander ja jäsenenä lisäjäsen Vehilä. Varalla ovat olleet toinen apulaisjohtaja, varajäsen af Björkstén ja varalisjäsen Cannelin. Toiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja ja jäseninä lisäjäsenet Stolt ja Östenson, edellinen varapuheenjohtajana, sekä varalla toinen apulaisjohtaja ja varalisjäsenet Tuomi ja Wetterstrand. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja ovat yleisvalvojina toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Kreander, Stolt, Vehilä ja Östenson.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntaan valittiin seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan valitsi lautakunta jäsenikseen puheenjohtajaksi Alleniuksen, varapuheenjohtajaksi Virtasen ja jäseneksi Haganin. Varalla olivat Wilén, Saveri ja Lemström.

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Sipi, varapuheenjohtajaksi Welroos ja jäseneksi Merilinna, sekä varajäseniksi Linko, Forsström ja kaupunginagronoomi J. Tamminen.

Kaupunginhallituksen edustajana huoltolautakunnan hallinto- ja köyhäinhoito-osastoissa oli rahatoimenjohtaja J. Helo ja irtolais- ja alkoholistiosastossa toimittaja Y. Räisänen. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edusti kaupunginhallitusta sen seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden käyttämisestä hoidon korvaukseen sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa rouva M. Salmela-Järvinen, huoltolautakunnan työtupien johtokuntana toimivassa jaostossa ylikonemestari V. V. Salovaara sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa johtaja J. G. Louhivaara.

C. Kokoukset ja tärkeimmät päätökset

Kokoukset. Huoltolautakunnalla kokonaisuudessaan oli vuoden varrella 2 varsinaista ja 9 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 96 asiaa. Hallinto-osastolla oli 11 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 423 asiaa. Köyhäinhuolto-osastolla oli 3 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 asiaa ja sen eri jaostot kokoontuivat seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	22	4,758	VII	22	5,482
II	23	5,984	VIII	14	2,230
III	22	4,878	IX	11	988
IV	22	6,247	X	7	163
V	23	5,166	XI	22	167
VI	24	7,356			

Irtolaishuolto-osasto kokoontui 24 kokoukseen käsitellen yhteensä 442 asiaa, ja sen ensimmäinen jaosto 10 kertaa asioiden luvun ollessa 48 sekä toinen jaosto 19 kertaa käsitellen 130 asiaa.

Alkoholistihuolto-osastolla oli kokouksia 25, joissa käsiteltiin 987 asiaa, sen ensimmäisellä jaostolla oli 24 kokousta ja niissä käsiteltiin 412 asiaa sekä toisella jaostolla 5 kokousta, joissa käsiteltyjä asioita oli 19.

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan kokouksia oli 22 ja niissä käsiteltyjä asioita oli 167.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 19 kokousta ja niissä käsiteltiin 177 asiaa.

Lautakunnan käsittelemät asiat. Huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai yleisempää mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lokakuun 3 p:nä 1935 kaupunginhallitus asetti komitean harkitsemaan toimenpiteitä köyhäinhuoltolautakunnan (nykyisen huoltolautakunnan) alaisten työtupien ja erillisen johtokunnan alaisena toimivan Helsingin kaupungin naisten työtuvan toiminnan yhdistämiseksi ja valitsi komitean puheenjohtajaksi naisten työtuvan johtokunnan varapuheenjohtajan J. E. Janatusen sekä jäseniksi köyhäinhuoltolautakunnan puheenjohtajan F. Kreanderin ja toimitusjohtajan B. Sarlinin sekä naisten työtuvan toimitusjohtajan P. E. Kiljusen. Komitea jätti kaupunginhallitukselle mietintönsä helmikuun 26 p:nä 1938 ja kokouksessaan maaliskuun 31 p:nä huoltolautakunta päätti asettua kannattamaan komitean ehdotuksia antaen kaupunginhallitukselle asiassa sen mukaisen lausunnon. Kesäkuun 22 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen työtupien yhdistämisestä sekä kaupungin työlaitosten myyntiaitan siirtämisestä työtupien johtokunnan alaiseksi ja kehoitettiin kirjelmässä huoltolautakuntaa laatimaan ja kaupunginhallitukselle lähettämään ehdotukset työtupien yhdistämisestä johtuviksi muutoksiksi kysymykseen tuleviin ohje- ja johtosääntöihin. Tehtävää varten huoltolautakunta elokuun 25 p:nä asetti komitean, jonka puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan puheenjohtaja insinööri F. Kreander sekä jäseniksi lautakunnan varapuheenjohtaja

R. Paasio, toimitusjohtaja B. Sarlin ja asiamies A. Simonen. Komitean sittemmin laatimat ehdotukset huoltolautakunta käsitteli syyskuun 12 p:nä ja lokakuun 26 p:nä kaupunginvaltuusto vahvisti ehdotuksen muutokseksi huoltolautakunnan sekä sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien työjärjestykseen sekä huoltolautakunnan alaisten työtupien ohjesääntöön tuleviksi voimaan tammikuun 1 p:stä 1939 alkaen. Huolto-ohjesääntöön tehdyt muutosehdotukset sosiaaliministeriö vahvisti joulukuun 20 p:nä. Sama komitea sai tehtäväkseen valmistaa ehdotukset ohjesääntöjen muutoksista aiheutuneiksi muutoksiksi kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistettuun Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntöön, mutta nämä ehdotukset eivät ennättäneet kertomusvuonna tulla lautakunnassa käsitellyiksi.

Huoltolautakunnan hallinto-osasto asetti kokouksessaan toukokuun 3 p:nä 1937 toimikunnan valmistamaan ehdotuksia järjestyssäännöiksi ja päiväjärjestyksiksi kunnalliskodille, sen yhteydessä olevalle työlaitokselle sekä Tervalammen työlaitokselle, niin myös ehdotuksia kumpaisessakin työlaitoksessa olevien hoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvosteluperusteiksi. Komitean valmistettua näin kysymykseen tulleet ehdotukset huoltolautakunta käsitteli ne kokouksessaan tammikuun 31 p:nä ja vahvisti ne eräin pienehköin muutoksin tuleviksi voimaan maaliskuun 1 p:stä lukien.

Kirjeessä huhtikuun 20 p:ltä kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta esitti, että huoltolautakunta asettaisi valiokunnan tarkistamaan ja täydentämään kunnalliskodin ylihoitajattaren johtosääntöä sekä valmistamaan ehdotuksen johtosäännöksi kunnalliskodin aliohoitajattarille. Kokouksessaan toukokuun 4 p:nä huoltolautakunta asetti johtokunnan esittämän valiokunnan ja valitsi sen puheenjohtajaksi kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan puheenjohtajan sekä jäseniksi kunnalliskodin johtajan, lääkärin ja ylihoitajattaren. Tämän komitean valmistamat ehdotukset eivät ennättäneet tulla käsitellyiksi lautakunnassa kertomusvuonna, vaan siirtyi niiden vahvistaminen seuraavaan vuoteen.

Kokouksessaan maaliskuun 31 p:nä huoltolautakunta käsitteli sosiaaliministeriön kiertokirjeen edellisen helmikuun 14 p:ltä, jossa ministeriö antoi ohjeita siitä miten oli meneteltävä haettaessa valtiolta korvausta lasten ja nuorten henkilöiden kasvatuksesta ja ammattiopetuksesta aiheutuneista kustannuksista, ja lautakunta päätti merkitä kiertokirjeen tiedoksi sekä alaistensa viranhaltijain tietoon saatettavaksi.

Maaliskuun 9 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi arkkitehti U. Sjöholmin tammikuun 29 p:nä päivätyt luonnospiirustukset ¹⁾ Tervalammen työlaitoksen navettarakennusta varten sekä antoi arkkitehti Sjöholmille tehtäväksi laatia navetan pääpiirustukset. Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi kaupunginarkkitehdin laatimat, n:lla 105 merkityt ja kesäkuun 8 p:nä 1937 päivätyt luonnospiirustukset Tervalammen työlaitokselle rakennettavaa pesula- ja saunarakennusta varten sekä antoi yleisten töiden lautakunnalle tehtäväksi laadittuttaa pesula- ja saunarakennuksen pääpiirustukset. Kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä hallinto-osasto käsitteli kiireellisenä asiana kaupunginkanslian lähetteen saman kuukauden 4 p:ltä, jossa pyydettiin lausuntoa Tervalammen työlaitoksen kahden hoidokkirakennuk-

¹⁾ Vrt. v:n 1937 kert. s. 102*.

sen, keittiörakennuksen ja pesularakennuksen pääpiirustuksista sekä rakennusten lopullisesta kustannusarviosta, ja päätti eräin pienin toivomuksin yhtyä kannattamaan piirustusten vahvistamista. Kokouksessaan kesäkuun 13 p:nä hallinto-osasto niinikään antoi kiireellisessä järjestyksessä lausuntonsa kaupunginkanslian saman kuukauden 11 p:nä päivätyyn lähteen johdosta, jossa pyydettiin lausuntoa Tervalammen työlaitokselle rakennettavan navetan pääpiirustuksista, ja päätti lausuntonaan ilmoittaa, ettei osastolla ollut piirustuksia vastaan muistuttamista.

Sen jälkeen kun oli herätetty kysymys uuden toimitalon rakentamisesta kaupungin keskuskeittolaa varten ja siinä yhteydessä myös kysymys huoltolautakunnan alaisten työtupien sijoittamisesta keskuskeittolan kanssa samaan toimitaloon, kaupunginkanslia pyysi lähetteellä marraskuun 26 p:ltä huoltolautakunnan lausuntoa keskuskeittolaa ja työtupia varten suunnitellun rakennuksen luonnospiirustuksista. Huoltolautakunta käsiteli asian kokouksessaan joulukuun 7 p:nä ja asettui kannattamaan yhteisen toimitalon rakennuttamista, jota jo työtupien yhdistämistä harkitsemaan asetettu komitea oli pitänyt yhdistämisen yhtenä edellytyksenä, mutta teki lautakunta luonnospiirustuksia vastaan eräitä huomautuksia toivomuksin, että ne otettaisiin pääpiirustuksia valmistettaessa huomioon.

Kokouksessaan kesäkuun 30 p:nä huoltolautakunta käsiteli toimitusjohtajan ehdotukset kansaneläkelain sekä sen toimeenpanosta annetun asetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvien tehtävien järjestelystä, josta toimitusjohtaja oli antanut huoltolautakunnan alaiselle virkailijakunnalle seikkaperäiset ohjeet. Kaupunginhallitus oikeutti ottamaan mainittujen tehtävien täyttämiseksi huoltovirastoon aputyövoimaksi määrääjäksi määrätyn määrän virastovaratyöntekijöitä.

Kokouksessaan toukokuun 4 p:nä huoltolautakunta käsiteli toimitusjohtajan yksissä neuvoin huoltolautakunnan asiamiehen sekä irtolais- ja alkoholistihuoltoasioita varten asetetun apulaisjohtajan kanssa laatiman promemorian niistä periaatteista ja menettelytavoista, joita olisi noudatettava korvauksen perimisessä irtolaislain ja alkoholistilain mukaisten huoltotoimenpiteitten aiheuttamista kustannuksista, ja päätti promemorian perusteluihin ja periaatteisiin yhtyen, että irtolaishuollon ja alkoholistihuollon aiheuttamista kustannuksista korvausta yksityisiltä korvausvelvollisilta perittäessä oli yleisinä ohjeina otettava varteen:

että irtolaishuollon aiheuttamista kustannuksista ei korvausta velota, ellei asianomainen lautakunnan elin perustellusta syystä nimenomaan toisin päättä;

että alkoholistihuollon aiheuttamien kustannusten velkomisesta on asianomaisen lautakunnan elimen kussakin tapauksessa päätettävä, velotaanko korvausta vaiko ei, huollolliset näkökohdat huomioonottaen ja pitämällä silmällä köyhäinhuoltolain 52 §:n oikeutusta korvauksesta luopumisesta; sekä

että asioita ratkaistaessa oli kuitenkin otettava huomioon, ettei irtolais- eikä alkoholistihuollon saajia edellä sanotusta huolimatta ilman riittäviä perusteita aseteta köyhäinhoidon saajiin verrattuina edullisempaan asemaan.

Samalla lautakunta päätti:

että irtolais- ja alkoholistihuollon aiheuttamien kustannusten suorittamisesta päättäminen uskotaan irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoille niin hyvin niissä tapauksissa, jolloin kustannukset ensi kädessä suoritetaan Helsingin kaupungin huoltolautakunnan varoista, kuin niissäkin, jolloin

valtio tai ulkokunnat näitä kustannuksia Helsingin kaupungin huoltolautakunnalta vaativat, kuitenkin niin, että viimeksi mainituissa tapauksissa asiamiestöimistö antaa asian muodollis-oikeudellisesta puolesta lausuntoja; niin myös,

että irtolais- ja alkoholistihuolto-osastot, samoin kuin ne hyväksyvät huoltokustannukset maksettaviksi, myös päättävät onko huollosta korvausta velottava sekä keneltä korvausvelvolliselta, s.o. valtiolta, kotipaikkakunnalta vaiko yksityiseltä korvausvelvolliselta, sekä viimeksi mainituissa tapauksissa, keneltä tai keiltä heistä.

Kuten edellisestä vuosikertomuksesta näkyy, ryhdyttiin jo v. 1937 toimenpiteisiin töiden varaamiseksi avoimessa irtolais- ja alkoholistihuollossa oleville ja otettiin v:n 1938 talousarvioon määräraha töiden järjestämistä varten työttömille irtolaisille ja alkoholisteille, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto lokakuun 27 p:nä 1937 päätti, että huoltolautakunnan alaisiin työtupiin saatiin v:n 1938 aikana ottaa huoltolautakunnan huollettavia alkoholisteja ja irtolaisia enintään 40 edellyttämällä, ettei työtupien hoidokkien kokonaismäärä sen kautta suurentuisi. Tämän mukaisesti järjestettiin työttömille irtolaisille ja alkoholisteille työmahdollisuuksia sekä erillisellä ulkotyömaalla että työtupien irtolais- ja alkoholistihuolto-osastolla, minkä osaston perustaminen ja jatkuva toiminta oli järjestetty työtupien uudessa ohjesäännössä. Kokouksessaan kesäkuun 30 p:nä huoltolautakunta päätti tehdä kaupunginhallitukselle esityksen, että v:n 1939 talousarvioon varattaisiin 975,000 mk:n suuruinen määräraha käytettäväksi töiden järjestämiseen alkoholisteille ja irtolaisille suorittamalla näissä töissä vähintään 5: 50 mk:n suuruista alinta tuntipalkkaa. Kertomusvuoden lopussa vahvistettuun talousarvioon otettiinkin jälleen määräraha tällaisia töitä varten, joskin jonkin verran ehdotettua pienempänä.

Kokouksessaan kesäkuun 30 p:nä huoltolautakunta käsitteli kaupunginvaltuuston joulukuun 15 p:nä 1937 asettaman palkkavaliokunnan lausunto-pyyntöä valiokunnan laatimasta alustavasta ehdotuksesta viranhaltijain uudeksi palkkain järjestelyksi ja päätti yhtyä toimitusjohtajan asiassa esittämään laajaan lausuntoehdotukseen, jossa seikkaperäisesti selostettiin huoltoviraston ja huoltolaitosten virkailijakunnan palkkausoloja ja tehtiin erinäisiä huomautuksia ja korotusesityksiä palkkavaliokunnan ehdotukseen. Kokouksessaan lokakuun 4 p:nä lautakunta käsitteli palkkavaliokunnalle annettavan ehdotuksen tilapäisen työvoiman määrärahoista palkatun ylimääräisen virkailijakunnan vakinaistamiseksi sekä avoimen huollon alalla että huoltolaitoksissa, ja päätti lautakunta eräin pienin muutoksien hyväksyä toimitusjohtajan valmistaman ehdotuksen, jonka mukaan suurin osa ylimääräistä virkailijakuntaa tuli vakinaistettavaksi. Kaupunginvaltuusto ratkaisi asian kokouksessaan marraskuun 9 p:nä, ja kokouksessaan marraskuun 25 p:nä lautakunta hyväksyi toimitusjohtajan promemorian mukaiset ohjeet vakinaistettujen virkojen täyttämiseksi.

Kuten v:n 1937 toimintakertomuksessa on mainittu, oikeutti kaupunginhallitus huoltolautakunnan jo sanottuna vuonna pitämään huoltoviraston asiamiestöimistössä työssä eräitä virastovaratyöntekijöitä, minkä toimenpiteen avulla asiamiestöimistön velkomuskortiston tarkastusta suoritettiin. Myöskin kertomusvuoden aikana on kaupunginhallituksen luvalla jatkettu tätä menettelyä ja sitä koskevat kysymykset ratkaistu huoltolautakunnan kokouksissa.

Huoltoviraston huoneistot olivat pitemmän aikaa osoittautuneet liian ahtaiksi ja huoltolautakunta sen vuoksi useampaan otteeseen kiirehtinyt virastotalon rakennuskysymyksen ratkaisua. Otteella pöytäkirjastaan joulukuun 16 p:ltä 1937, joka käsiteltiin huoltolautakunnan kokouksessa kertomusvuoden tammikuun 17 p:nä, kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä kehoittaa kiinteistölautakuntaa koettamaan saada vuokratuksi lisähuoneistoja huoltoviraston tarpeeksi. Kertomusvuoden kuluessa saatiinkin huoneistotilaa lisää.

Kuten v:n 1937 toimintakertomuksessa on mainittu, tehtiin sanotun vuoden maaliskuun 12—13 p:n välisenä yönä murtovarkaus huoltoviraston VI huoltokansliaan ja onnistuttiin sieltä saamaan käytettäväksi n.s. tavaraosoituksia ja niitä väärentämällä ottamaan tavaraa huoltolautakunnan hankkijoilta. Lautakunnan hallinto-osaston kokouksessa helmikuun 7 p:nä käsiteltiin asiaa koskeva ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta joulukuun 30 p:ltä 1937, jossa ilmoitettiin, että kaupunginhallitus oli päättänyt suorittaa Mantereen kenkätehdas oy:lle mainitun murtovarkauden johdosta koituneen vahingon, 1,342 mk, sekä kehoittaa huoltolautakuntaa ryhtymään niihin toimenpiteisiin huoltoviraston asiamiestoimiston notaari M. Leideniusta vastaan, joihin hänen virheellinen menettelynsä oikeudessa huoltolautakunnan asiamiehenä esiintyessään antoi aihetta. Tämän johdosta hallinto-osasto päätti, että koska notaari Leideniuksen virheellinen esiintyminen ei ollut sen luontoinen, että hallinto-osaston virkasäännön mukaan olisi annettava Leideniukselle kurinpidollinen rangaistus ja ratkaistava siitä mahdollisesti seuraavan korvauskanteen nostaminen, asia oli siirrettävä huoltolautakunnan asiamiehen ratkaistavaksi virkasäännön mukaisena Leideniuksen lähimpänä esimiehenä. Asiamies katsoi, ettei Leidenius ollut tehnyt itseään syypääksi virheelliseen menettelyyn, joten asia ei aiheuttanut toimenpidettä.

Kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto käsitteli sosiaaliministeriön kiertokirjeen edellisen tammikuun 18 p:ltä, jossa kiertokirjeessä ministeriö antoi huoltolautakunnille ohjeet siitä, mitä huoltotilastoa laadittaessa oli varteen otettava, sen jälkeen kun tilastossa oli annettava tiedot köyhäinhoidon lisäksi myös lastensuojelu-, irtolais- ja alkoholistihuollosta. Hallinto-osasto päätti, että kiertokirje oli saatettava rekisterikanslian tietoon ja noudatettavaksi.

Kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä lautakunnan hallinto-osasto käsitteli sosiaaliministeriön kiertokirjeen edellisen tammikuun 20 p:ltä, jossa kiertokirjeessä annettiin yksityiskohtaiset ohjeet samana päivänä sokeiden avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta. Osasto päätti merkitä kiertokirjeen tiedoksi ja asianomaisten alaistensa virkailijain tietoon saatettavaksi.

Sitten kun sosiaaliministeriö oli kiertokirjeellä helmikuun 8 p:ltä 1932 oikeuttanut köyhäinhoitolautakunnat asianomaisten läänien maaherroilta anomaan tarpeelliseksi katsomansa määrät luottokuljetuslippuja työttöminä kuljeskelevien ulkokuntalaisten palauttamiseksi kotipaikkakunnilleen ja sellaisia oli sekä köyhäinhoitolautakunnalle että sittemmin huoltolautakunnalle myönnetty vuosittain, anottiin niitä huoltoviraston käytettäväksi kertomusvuonna ja myönnettiinkin niitä riittävä määrä.

Huoltotoimen toimitusjohtajan B. Sarlinin ja asiamiehen A. Simosen pyydettyä kaupunginhallitukselta matka-apurahaa tutkimusmatkaa varten Ruotsiin sikäläiseen huoltotoimen perimisjärjestelmään y.m. tutustumi-

seksi ja lautakunnan hallinto-osaston kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä puollettua anomusta kaupunginhallitus otteella pöytäkirjastaan toukokuun 5 p:ltä ilmoitti päättäneensä lähettää toimitusjohtaja Sarlinin ja asiamies Simosen virkamatkalle mainitussa tarkoituksessa Ruotsiin. Tervalammen työlaitoksen johtajalle E. Isotalolle myönnettiin samassa kaupunginhallituksen kokouksessa matka-apuraha perehtymistä varten työlaistosten toimintaan Skandinavian maissa.

Koska työtupien ruokatalous oli tullut suhteellisen kalliiksi, päätettiin tiedustella, ottaisiko keskuskeittola ja mihin hintaan hankkiakseen ja toimittakseen työtuville valmiin ruoan. Keskuskeittola sitoutuikin 6: 25 mk:n maksua vastaan päivää ja hoidokkia kohden toimittamaan valmiin ruoan työtuville. Asia alistettiin kaupunginhallituksen ratkaistavaksi ja kokouksessaan maaliskuun 31 p:nä kaupunginhallitus oikeutti työtupien johtokunnan hyväksymään mainitun hankintatarjouksen. Kun leipäänosta kuitenkin oli jonkin verran lisättävä, korotettiin hinta myöhemmin 6: 40 mk:ksi päivää ja hoidokkia kohden.

Lähetteellä marraskuun 14 p:ltä kaupunginkanslia kehoitti hallinto-osastoa antamaan lausuntonsa niistä toimenpiteistä, joihin lähetettä seurannut, uudet työttömyyssohjeet sisältävä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kiertokirje saman kuukauden 2 p:ltä antoi aiheita, sekä tekemään kaupunginhallitukselle tarpeellisiksi katsottavat esitykset asiassa. Osasto käsiteli kysymyksen kokouksessaan joulukuun 5 p:nä sekä siihen nähden, että työttömyyshuoltokansliassa jo noudatettiin mainitun ministeriön kiertokirjeen määräyksiä, päätti ainoastaan, että työttömyyshuoltokanslian oli seuraavan vuoden alusta alkaen laadittava työttömyyttä koskevat kuukausiselostuksensa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistamalle työttömyyslomakkeelle n:o 2 sekä lähetettävä selostus myös kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle, vaikkei varatöitä ollutkaan käynnissä, jotta työttömyystilasto ei Helsingin osalta jäisi puutteelliseksi.

Kuten lautakunnan v:n 1937 kertomuksessa on mainittu, huoltolautakunnan hallinto-osasto esitti v:n 1937 lopulla, että äitiysavustuksen hallinnollinen hoito Helsingin kaupungissa määrättäisiin lastensuojelulautakunnan asiaksi. Niin tapahtuikin kertomusvuoden alusta lukien, joten huoltolautakunta on vapautettu äitiysavustusta koskevien asioiden hoidosta.

Paitsi edellä selostettuja huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston käsittelemiä asioita on vielä mainittava, että huoltotoimen toimitusjohtaja vuoden varrella antoi virkailijakunnalle lukuisia kiertokirjeitä, joissa erilaisten virka-asioiden käsittelyjärjestystä selvitettiin ja tehostettiin sekä menettelytapoja ohjattiin kohti yhdenmukaisuutta. Näistä mainittakoon erityisesti kansaneläkelain voimaantulosta huoltolautakunnalle aiheutuneiden tehtävien selvittämiseksi annetut laajat kiertokirjeet.

D. Katsaus huoltoviraston toimintaan

Virkailijat. Lautakunnan sääntöpalkkaiseen asiamiehen virkaan kaupunginhallitus valitsi tammikuun 1 p:stä 1938 lukien ylimääräisen sihteerin, lakitieteenkandidaatti A. Simosen. Ylimääräiseksi sihteeriksi samasta päivästä lukien määrättiin hovioikeudenauskultantti A. Asteljoki. Ylimääräiseksi kanslian esimieheksi rekisterikansliaan määrättiin filosofianmaisteri E. Haapasalo. Sen jälkeen kun asiamiestoimiston monivuotinen

notaari H. Mikkonen-Vesala kesäkuun 13 p:nä oli kuollut, määrättiin ylimääräiseksi notaariksi VII huoltokanslian kanslianesimies E. Ylönen ja hänen tilalleen VII kanslian ylimääräiseksi kanslianesimieheksi herra S. Lindström.

Eläkkeelle siirtyi vuoden kuluessa kanslianhoitaja A. Grönvik sekä eräitä kunnalliskodin toimenhaltijoita. Lisäksi on eräitä pienempiä muutoksia ja siirtoja lomien, sairaustapausten y.m. johdosta tapahtunut ylimääräisten virkailijain keskuudessa.

Kansliatyö. Kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistetun huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön mukaan on huoltovirastossa kolme toimistoa: yleinen toimisto, asiamiestoimisto sekä kassa- ja tilitoimisto.

Yleisen toimiston alaisina toimivat keskuskanslia, rekisterikanslia, irtolais- ja alkoholistihuoltokanslia, työttömyyshuoltokanslia sekä köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat.

Yleisestä toimistosta lähetettiin kertomusvuonna yhteensä 7,980 kirjelmää, johon ei kuitenkaan sisälly irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kirjeenvaihto. Niistä tuli keskuskanslian osalle 2,230, köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden osalle 5,322, rekisterikanslian osalle 150 ja työttömyyshuoltokanslian osalle 278.

Anomuksia köyhäinhoidon saamiseksi tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 53,226. Niistä valmisti I kanslia 7,356, II kanslia 8,208, III kanslia 5,982, IV kanslia 8,190, V kanslia 7,581, VI (laitos-) kanslia 7,601 ja VII kanslia 8,308. Kunnalliskotiin ja työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia tehtiin 333 ja hyväksyttiin niistä 329.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli yhteensä 229,421, joista I:ssä kansliassa 30,193, II:ssä 34,836, III:ssä 35,097, IV:ssä 31,432, V:ssä 32,368, VI:ssä (laitoskansliassa) 29,442 ja VII:ssä 36,053. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 53,180 kotikäyntiä, jotka jakautuivat eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 7,342, II:n 8,045, III:n 6,221, IV:n 7,910, V:n 7,812, VI:n (laitoskanslian) 7,780 ja VII:n 8,070. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 1,725 tarkistuskäyntiä avunsaajain luona. Köyhäinhoidon diakonissat suorittivat määrättyissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen ja diakonissanapulaisten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 27,148.

Huoltolautakunnan keskuskanslia sijaitsi edelleen vuokrahuoneistossa Siltasaarenkadun talossa n:ot 3—5. Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin avoinna yleisölle arkipäivisin klo 9—14, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13.

Rekisterikansliassa hoidetun avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 4,440 uudella kortilla ja käsitti rekisteri vuoden päättyessä 106,394 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli n.s. aktien luku kasvoi 4,691:llä ja oli niiden määrä vuoden lopussa 100,662. Rekisteristä annettiin avunanoja koskevia tietoja viranomaisille, avustusjärjestöille ja yksityisille 2,050 tapauksessa. Kansliassa erikseen pidetyn sairaalahoido- ja lääkekortiston n.s. elävien korttien luku oli kertomusvuonna 9,307. Kansliasta annettujen uusien avustuskorttien luku oli 1,510. Näiden kortistojen ja tehtävien hoidon ohella on kansliasta annettu kirjallisesti verotusvalmisteluvirastolle sen pyytämät tiedot 11,205 avun-

saaajasta sekä huolehdittu huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten kat-
sausten laatimisesta ja niiden aineiston kokoamisesta sekä suoritettu kau-
pungin ja valtion tilastoja varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian työ määrää voidaan vain osaksi
selvittää tilastonumeroiden avulla. Seuraavassa samoin kuin tilastollisessa
osastossa huoltoon otetuista irtolaisista ja alkoholisteista julkaistuihin
numerotietoihin nähden on siitä syystä otettava huomioon, että ne tutki-
mukset, jotka on kohdistettava jokaisen kanslian tietoon tulleen henkilön
elämäntapaan ennen kuin häneen voidaan ryhtyä soveltamaan huolto-
toimenpiteitä, ovat perusteellisempia ja suuritoisempia kuin esim. vastaa-
vasti köyhäinhoidon ollessa kysymyksessä.

Uusia alkoholistitapauksia ilmoitettiin kertomusvuonna kanslialle tai
muuten tuli sen tietoon kaikkiaan 1,277 ja irtolaistapauksia 263. Kun
näiden lisäksi jo edellisenä vuonna kanslian tietoon tulleet tapauksia oli
työruuhkan vuoksi vuoden alussa vielä tutkimatta, voitiin kodissakävijäin
tutkittaviksi antaa kertomusvuonna kaikkiaan 1,738 alkoholisti- ja 441
irtolaistapausta, joista kuitenkin 252 alkoholisti- ja 35 irtolaistapausta
raukesi. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 291, valvon-
tapäätöksiä 227, jatkovalvontapäätöksiä 41, jälkivalvontapäätöksiä 102,
huoltolaan lähettämisesityksiä 218. Erikoisvalvoja määrättiin 14 alkoholis-
tille. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 142, valvontapää-
töksiä 90, jatkovalvontapäätöksiä 34, jälkivalvontapäätöksiä 30, työlai-
tokseen lähettämisesityksiä maaherralle 15, minkä lisäksi poliisiviranomais-
ten toimesta tehtiin työlaitokseen lähettämisesitys 89 henkilöstä ja pakko-
työhön määräämisesitys 9 henkilöstä. Erikoisvalvoja määrättiin yhdelle
irtolaiselle. Tarkempi selvitys vuoden aikana alkoholistihuollossa olleista
henkilöistä, luvultaan 805 (niistä uusia 508), ja irtolaishuollossa olleista,
luvultaan 491 (niistä uusia 242), on edempänä s. 30—43. Kansliasta
lähetettiin 5,037 ja sinne saapui 5,741 kirjelmää.

Asiamiestoimisto oli tehtävien laatuun nähden jaettuna viiteen eri kans-
liaan.

I. Yleiskanslia hoiti pääasiallisesti seuraavat toimiston yleisluontoiset
tehtävät: 1) huoltolautakunnan ja sen holhouksen alaisten edun valvonnat,
2) huoltolautakunnan täyteen huolenpitoon joutuneiden henkilöiden omai-
suuden haltuunoton ja rahaksimuuton, 3) köyhäinhoidon avustusta ja sen
korvaamista koskevat valitukset, 4) korvausta koskevat lainhaut, 5) koti-
paikkaoikeusselvittelyt ja henkikirjoitusta koskevat tutkimukset arkistoi-
sa, 6) elatusvelvollisten maksukyvyyn tutkimukset ja lausunnot korvaus-
kyvystä, 7) köyhäinhoidon avustuksen väärinkäyttöä koskevat tutkimuk-
set ja niiden aiheuttamat oikeudenkäynnit, 8) toisipaikkakuntalaisten koti-
kuntaan lähettämisen edellytysten tutkimukset ja niiden johdosta aiheutu-
neet lainhaut selityksineen sekä 9) toisissa kunnissa asuvien helsinkiläisten
huoltoa koskevien korvaushakemusten esittelyt jaoston kokouksissa.

II. Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia huolehti korvausten
perimisistä toisilta kunnilta sekä valmisteluista toisipaikkakuntalaisten
lähettämiseksi kotipaikkakuntiinsa. Toisiin kuntiin kohdistuvia korvaus-
vaatimuksia esitettiin kaikkiaan 3,634 avunsaajapäähenkilöä ¹⁾ koskevassa

¹⁾ Kun asiamiestoimiston perimiskortisto on siten järjestetty, että kaikki saman
perheen jäsenille annetut avustukset esiintyvät yhtenä n.s. »tapauksena», mistä lä-
hinnä vastaa perheen päähenkilö, koskevat siis haetut korvaukset useammille eri
henkilöille annettua avustusta kuin päähenkilöiden luku osoittaa.

tapauksessa, joista 3,122 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireilepantuja uusia tapauksia 1,480, joista 1,329 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 1,579, joista 1,392 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui kirjelmiä 10,364 ja niitä lähetettiin 14,206.

III. Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kanslia hoiti toisissa kunnissa asuvien, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien avustuksista tehtyjen korvausvaatimusten selvittelyt ja valmisteli niihin kuuluvat asiat käsittelyä varten köyhäinhoito-osaston VIII jaostossa. Vuoden varrella saapui toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka huoltolautakuntien antaman hoidon osalta koskivat 924 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 3,582:een.

Näiden tehtävien lisäksi oli kanslian asiana hoitaa alkoholisti- ja irtolaislakien nojalla alkoholistihuoltoloissa ja työlaitoksissa hoidettujen kustannuksia koskevia korvausasioita ja selvittelyjä, sikäli kuin ne kohdistuivat kuntiin tai valtioon. Kansliaan saapui 6,803 ja sieltä lähetettiin 3,978 kirjelmää.

IV. Valtiontapausten eli D-kanslia hoiti korvauksen hakemiset valtiolta. Köyhäinhoitolain nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, tehtiin 576 eri henkilöä koskevassa tapauksessa korvausvaatimus ja koski niistä 479 huoltolautakunnan, 79 lastensuojelulautakunnan ja loput molempien antamaa avustusta. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta lautakunnan 78 henkilölle antamasta ammattiopetusavustuksesta, neljän ulkomaalaisen matka-avustuksesta ja 28 raajarikolle lautakunnan toimesta hankituista proteeseista; näistä hylättiin 19 ammattiopetus- ja 2 proteesianomusta kymmenen proteesianomuksen jäädessä vuoden vaihteessa ratkaisemattomaksi. Kansliaan saapui 3,403 ja sieltä lähetettiin 2,522 kirjelmää.

V. Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia hoiti korvauksen velkomiset yksityisiltä, toiminimiltä y.m. yhtymiltä, vakuutus- y.m. laitoksilta sekä vararikko- ja kuolinpesistä, valmisteli niitä koskevat lainhakuasiakirjat, teki maksuvarojen puutteessa olevien elatusvelvollisten kanssa sopimukset vastaisuudessa tapahtuvasta korvauksen suorittamisesta, hoiti työlaitokseen lähettämiset ja valmisteli luopumisehdotukset korvauksen velkomisesta. Yksityisiltä elatusvelvollisilta haettiin korvausta 33,953 avunsaajapäähenkilölle annetusta avusta, joista 30,794 oli huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Uusia tapauksia oli kaikkiaan 1,682, joista huoltolautakunnan 1,422 ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 6,731 tapausta, niistä huoltolautakunnan 6,356. Kansliaan saapui 74,726 ja sieltä lähetettiin 114,677 kirjelmää.

Työlaitokseen kanslia lähetti työkorvausta suorittamaan 316 miestä ja kunnalliskotiin 11 naista.

Asiamiestoimiston järjestysmiehet suorittivat kertomusvuonna toimiston asioissa viraston ulkopuolella yhteensä 15,006 käyntiä, joista 4,262 eri virastoihin, 10,340 elatusvelvollisten ja avunsaajain luo näiden kutsumiseksi virastoon sekä 404 kuolin- ja vararikkopesien selvityksen y.m. tutkimuksien yhteydessä. Elatusvelvollisille ja avunsaajille ovat järjestysmiehet vielä lähettäneet 25,207 kirjeellistä kutsua sekä osoitetoimistossa

selvittäneet 52,979 osoitetta, minkä lisäksi 4,762 osoitetta on tuloksetta yritetty selvittää.

Koko asiamiestöimiston lähettämien kirjelmien kokonaisluku oli 135,383 ja saapuneiden 95,296, joten siis kirjeenvaihto on edelliseen vuoteen verraten suuresti laajentunut.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

A. Köyhäinhuoltolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avunsaajia oli yhteensä 12,853 henkilöä eli 4.2 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli näistä 4,872, naisia 7,448 ja lapsia 533. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä vähennystä 2,141 henkilöä eli 14.3 %.

Tilapäistä avustusta eli vain kotiaavustusta alle 500 mk saaneita oli 3,288 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 590 henkilön eli 15.2 %:n vähennystä. Laskemalla molemmat edellä mainitut avunsaajain ryhmät yhteen saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 16,141 henkilöä.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 4,878 henkilöä. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan summaksi 21,019, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden määrän.

Yllämainittuihin lukuihin sisältymättöminä ryhminä on vielä mainittava muiden kuntien avustamat mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 924, sekä köyhäinhoidon varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 236 henkilöä.

Köyhäinhoidon avustusta nauttineiden lukumäärän kehitystä v. 1929—38 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat ...	9,116	11,499	16,001	22,197	25,343	20,612	19,174	17,753	14,994	12,853
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	12,342	14,819	22,299	31,507	35,282	28,166	25,639	23,499	18,872	16,141
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ...	15,917	20,210	31,808	45,168	50,939	39,346	35,555	32,446	25,420	21,019
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat ...	3.9	4.7	6.1	8.4	9.4	7.6	6.9	6.3	5.1	4.2
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	5.2	6.1	8.5	11.9	13.1	10.3	9.2	8.3	6.4	5.3
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ...	6.7	8.3	12.2	17.0	19.0	14.4	12.8	11.4	8.7	6.9

Kun yksityiskohtaisempia tilastotietoja kerätään vain tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, nimittäin varsinaisista, koskevat siis kaikki seuraavat selvitykset yksinomaan näitä. Kaikista varsinaisista avunsaajista oli 10,157 eli 79.0 % syntynyt muulla paikkakunnalla kuin Helsingin kaupungissa. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli tämä suhde seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä syntyneitä	3,706	6,379	72	10,157
%:na varsinaisista avunsaajista	76.1	85.6	13.5	79.0

Yli $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei siis kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön. Sen sijaan oli alle 16-vuotiaista avustetuista yli $\frac{4}{5}$ syntyisin helsinkiläisiä.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2,597 henkilöllä eli 20.2 %:lla varsinaisista avunsaajista. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	843	1,631	123	2,597
%:na varsinaisista avunsaajista	17.3	21.9	23.1	20.2

Tämän avustettavien ryhmän absoluuttinen ja prosentuaalinen osuus kaikista varsinaisista avustetuista on v. 1929—38 ollut seuraava:

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku..	2,246	2,815	4,153	5,395	5,174	3,934	3,727	3,370	2,795	2,597
%:na varsinaisista avunsaajista ...	24.6	24.5	26.0	24.8	20.4	19.1	19.4	19.0	18.6	20.2

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli useimmissa tapauksissa sairaus, kivullosuus ja työkyvyttömyys, joiden osuus oli 56.7 % (siitä mielisairaus 14.8 %, tuberkuloosi 6.8 %, nivelreumatismi 1.5 %, tylsä- ja vähämielisyyys 1.1 %, raajarikkoisuus 0.9 %, sokeus ja kuurous 0.5 % sekä muut sairaudet 31.1 %). Työttömyyden osuus oli 12.4 %, vanhuudenheikkouden 17.4 %, riittämättömän ansion 4.0 %, aviopuolison perheensä jättämisen 2.5 %, aviottoman lapsen elättämisen 2.9 %, synnytyksen 0.8 %, perheen suurilukuisuuden 1.1 % ja aviopuolison kuoleman 0.4 % sekä tässä mainitsemattomien muiden syiden osuus 1.8 %.

Kymmenvuotiskautena 1929—38 on eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna vaihdellut seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Vanhudenheikkous	13.3	10.4	8.2	7.1	8.1	9.6	10.3	11.1	13.7	17.4
Mielisairaus ja tylsämielisyys	15.2	12.8	10.2	8.0	7.0	9.4	10.4	11.3	13.5	15.9
Muut sairaudet ¹⁾	50.9	47.0	40.5	33.9	25.1	30.0	33.3	35.2	41.7	40.8
Aviopolison kuolema	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.4
Perheen lukuisuus	1.7	1.3	2.4	1.0	0.9	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	6.1	6.3	6.7	6.3	6.3	6.7	6.5	6.5	5.4	6.3
Työttömyys	9.4	17.7	27.1	38.6	47.0	37.8	32.2	28.1	16.6	12.4
Muut syyt ³⁾	3.3	4.4	4.9	5.1	5.6	5.4	6.2	6.7	7.9	5.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli kertomusvuonna lapsen sairaus tai viallisuus 85.4 %:lla, perheen suurilukuisuus 3.4 %:lla ja muut syyt 11.2 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on kertomusvuonna tilastollisen tutkimuksen avulla selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyys. Huomioonotettava lisäsyys on esiintynyt 2,369 henkilön kohdalla, joista 714:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai vähentynyt työkyky, 613:llä työttömyys, 214:llä oma tai aviopolison juoppous ja 296:lla riittämätön ansio, muiden lisäsyryhmien ollessa pienempiä.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan ryhmiteltyinä jakautuvat varsinaiset avunsaajat seuraavalla tavalla:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1,759	2,771	341	4,871
» yksityishoidossa olleita	5	4	—	9
» kotiaivustusta saaneita	1,895	3,331	30	5,256
Laitoshoidon lisäksi yksityishoidossa olleita ...	—	1	—	1
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita	1,210	1,341	162	2,713
Yksityishoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita ..	3	—	—	3
Yhteensä	4,872	7,448	533	12,853

Jos avunsaajat ryhmitellään maan virallisessa köyhäinhoitotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaivustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2,969	4,113	503	7,585
Yksityishoidossa olleita	8	4	—	12
Kotiaivustusta saaneita	1,895	3,331	30	5,256
Yhteensä	4,872	7,448	533	12,853

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — ²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopolison työhäluuttomuus, huolimattomuus ja irstas elämä, aviopolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, synnytytys sekä muut sekalaiset syyt.

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella on siis saanut 59.0 % varsinaisista avunsaajista, yksinomaan kotiavustusta 40.9 %, yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 %.

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. Kertomusvuonna tutkittiin edelleen miten avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1938 aikana saaneista henkilöistä:

Avustus	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllistä	2,190	4,525	15	6,730
Lyhytaikaista	2,682	2,923	518	6,123
Yhteensä	4,872	7,448	533	12,853

Avustus oli ollut säännöllistä vähän yli puolella eli 52.4 %:lla kaikista avunsaajista. Miehet ja naiset eroavat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä suurin osa eli 55.0 % sai lyhytaikaista mutta naisista suurin osa eli 60.8 % säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli yleensä lyhytaikaista vain 2.8 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on myös otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1934—38, ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1938 avustettuja oli 2,440, joista 271 heti joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 5,046 eli 39.3 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhoidon pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli kaikkina viitenä vuotena avustettu 3,249 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteisluku 8,295 osoittaa niiden henkilöiden määrää, jotka viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana olivat turvautuneet köyhäinhoidon varsinaiseen avustukseen.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat jakautuivat siten, että heistä oli naimattomia 48.3 %, naimisissa olevia 27.6 %, eronneita 5.3 % ja leskiä 18.8 %.

Syntyperän mukaan ryhmittyvät alle 16 vuotiaat avunsaajat siten, että heistä oli 412 eli 77.3 % aviosyntyisiä ja loput 121 eli 22.7 % aviottomia. Isä tai äiti oli kuollut 57:ltä avustetulta lapselta ja 42:n isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Ikäänsä nähden oli varsinaisista avunsaajista 95.9 % 16 vuotta täyttäneitä ja vain 4.1 % alle 16 vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

Ikä vuoden päätyessä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	104	2.1	179	2.4	283	2.8
20—29	799	16.4	1,151	15.5	1,950	15.8
30—39	1,267	26.0	1,217	16.3	2,484	20.2
40—49	993	20.4	1,094	14.7	2,087	16.9
50—54	455	9.4	618	8.3	1,073	8.7
55—59	355	7.3	632	8.5	987	8.0
60—69	527	10.8	1,292	17.3	1,819	14.8
70—	372	7.6	1,265	17.0	1,637	13.3
Yhteensä	4,872	100.0	7,448	100.0	12,320	100.0

Kaikista täysikasvuisista avunsaajista esiintyivät lukuisimpina ikäryhmät 30—40 tehden 20.2 % ja 40—50 tehden 16.9 %, 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia oli 36.1 %. Naisten keskuudessa oli näitten vanhimpien ikäryhmien osuus huomattavasti suurempi, nimittäin 42.8 %, kuin miesten, jossa se oli 25.7 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat seuraaviin ammattiryhmiin: Tehdas- ja ammattityöntekijöitä sekä yleisten ja yksityisten laitosten palveluskuntaa oli 30.8 %, muita työntekijöitä 28.9 %, yksityisten palvelijoita 14.7 % ja itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 16.8 %. Virkamiehiä ja vapaitten ammattien harjoittajia oli vain 1.8 %, maanviljelyksen, kalastuksen tai merimiehen ammatin harjoittajia 1.5 % sekä muiden elinkeinojen harjoittajia tai ilman tunnettua ammattia olevia 6.5 %.

Alle 16 vuotiaat lapset on ryhmitelty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ja ammattityöntekijöitä sekä laitosten palveluskuntaa 44.5 %, muita työntekijöitä 28.7 %, itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 14.1 % sekä yksityisten palvelijoita 10.7 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäisen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloista esiintyvä selvitys, johon on antanut aihetta vuokra-avustuksen yleisyys kotiaivustusta saaneiden keskuudessa, osoittaa, että 4,374 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 1,396 2 huoneen asunnoissa ja 248 kolme tai useampia huoneita sisältävissä asunnoissa. Käytettävissä olevien tietojen mukaan oli yllä olevista asunnoista 2,034:ssä eli keskimäärin vain joka kolmannessa keittiö, keittokomero tai osuus keittiöön. Asukkeina asui 2,090 ja yömajoissa 337 henkilöä; loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä lähemmin selkoa eri avustumuotojen avulla huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omista laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaivustusta saaneista.

Laitoshoidto

Köyhäinhuoltolain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2,969 miestä, 4,113 naista ja 503 alle 16 vuotiaasta lasta eli kaikkiaan 7,585 eri henkilöä (edellisenä vuonna 8,121). Seuraava erittely osoittaa lähemmin, miten monta henkilöä erilaisissa laitoksissa on hoidettu.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän hoitopäiviensä luku v. 1938
16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä kestäneitä hoidokkia
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2,969	4,113	7,082	473,401	649,141	1,122,542	158.5
Kaupungin omat laitokset	2,591	3,261	5,852	441,342	543,236	984,578	168.2
<i>Huoltolaitatuksen alaiset</i>	988	747	1,735	186,397	191,041	377,438	217.5
Kunnalliskoti	523	747	1,270	119,116	191,041	310,157	244.2
Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos	531	—	531	46,981	—	46,981	88.5
Tervalammen työlaitos	175	—	175	20,300	—	20,300	116.0
Sairaalat	1,078	1,724	2,802	60,503	78,983	139,486	49.8
Marian sairaala	488	1,027	1,515	15,442	23,140	38,582	25.5
Kivelän sairaala	355	572	927	21,154	38,421	59,575	64.3
Tuberkuloosisairaala	263	147	410	23,742	17,038	40,780	99.5
Kulkutautisairaala	18	44	62	165	384	549	8.9
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit</i>	651	873	1,524	194,442	273,212	467,654	306.9
Nikkilän sairaala	504	658	1,162	161,083	214,871	375,954	323.5
Kivelän sairaala	131	188	319	26,930	51,837	78,767	246.9
Keskuskodit	29	55	84	6,429	6,504	12,933	154.0
Muiden omistamat laitokset	483	1,073	1,556	32,059	105,905	137,964	88.7
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	8	292	300	1,949	32,614	34,563	115.2
Vanhainkoti Altenheim	—	14	14	—	4,517	4,517	322.6
» De gamlas hem	—	1	1	—	275	275	275.0
» Etel. ruotsalaisen seurakunnan	—	2	2	—	730	730	365.0
» Fridhäll	1	—	1	365	—	365	365.0
» Hengården	1	8	9	365	2,604	2,969	329.9
» Iltala	—	3	3	—	759	759	253.0
» Mariayhdistyksen	—	10	10	—	3,440	3,440	344.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	6	6	—	2,067	2,067	344.5
» Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	7	7	—	2,210	2,210	315.7
» Vaasan ukkokoti	1	—	1	365	—	365	365.0
» Venäläisten	—	17	17	—	3,664	3,664	215.5
» Vesper	—	1	1	—	365	365	365.0
Turvakoti Aurinko	1	2	3	365	730	1,095	365.0
Vankeusyhdistyksen suojakoti	—	1	1	—	77	77	77.0
Lepokoti Alisalo	—	73	73	—	2,099	2,099	28.8
» Lepopirtti	2	21	23	58	769	827	36.0
» Betlehem	—	1	1	—	22	22	22.0
» S. Virtasen	—	1	1	—	14	14	14.0
Pippingsköldin hoitola	—	116	116	—	5,918	5,918	51.0
Pelastusarmeijan äitienkoti Solhem	—	6	6	—	415	415	69.2
Sokeainkoti	1	1	2	66	365	431	215.5
Kuuromykkäinkoti Ävik	—	1	1	—	365	365	365.0
Kuhankosken tyttökoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Toivolän poikakoti	1	—	1	365	—	365	365.0
Lastenkoti Pisara	—	3	3	—	844	844	281.3
<i>Työkodit ja -siirtolat</i>	—	53	53	—	4,940	4,940	93.2
Vastaanottokoti Betania	—	36	36	—	1,660	1,660	46.1
Rajamäen naissiirotola	—	4	4	—	951	951	237.8
Valkonauhan työkoti	—	9	9	—	2,031	2,031	225.7
Turvakoti Väinölä	—	4	4	—	298	298	74.5

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kalkkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	367	601	968	10,292	18,961	29,253	30.2
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	99	99	—	1,148	1,148	11.6
muut osastot	115	261	376	2,611	7,324	9,935	26.4
Kätilöopisto	—	28	28	—	257	257	9.2
Boijen sairaala	—	7	7	—	87	87	12.4
Suomen punaisen ristin sairaala ...	236	185	421	4,364	3,354	7,718	18.3
Helsingin diakonissalaitos	—	4	4	—	235	235	58.8
Veikkolan parantola	—	6	6	—	380	380	63.3
Erilaiset muut parantolat	8	11	19	622	1,381	2,003	105.4
Helsingin sairaskoti	1	15	16	365	4,413	4,778	298.6
Raajarikkoisten huoltolaitos	2	—	2	129	—	129	64.5
Kaatumatautisten hoitolat	7	1	8	2,098	365	2,463	307.9
Luontolan parantola	1	1	2	62	15	77	38.5
Sairasaputoimisto Salve	1	—	1	2	—	2	2.0
Tampereen yleinen sairaala	—	1	1	—	2	2	2.0
Turun lääninsairaala	1	—	1	39	—	39	39.0
<i>Mielisairashoitolat</i>	114	196	310	19,818	49,390	69,208	223.3
Lapinlahden sairaala	63	73	136	3,881	8,011	11,892	87.4
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	730	730	365.0
Pitkäniemen sairaala	—	2	2	—	728	728	364.0
Seilin sairaala	—	1	1	—	365	365	365.0
Kellokosken sairaala	30	74	104	8,620	22,417	31,037	298.4
Seinäjoen piirisairaalat	14	21	35	4,884	7,319	12,203	348.7
Uudenkaupungin piirimielisairaala	—	26	26	—	9,090	9,090	349.6
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos	4	1	5	973	365	1,338	267.6
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	4	1	5	1,460	365	1,825	365.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kalkkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tytöitä	Yhteensä	Poikien	Tytöiden	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	256	247	503	10,643	9,167	19,810	39.4
Kaupungin omat laitokset	210	198	408	9,091	7,554	16,645	40.8
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	21	14	35	2,165	1,539	3,704	105.8
Kunnalliskoti	21	14	35	2,165	1,539	3,704	105.8
<i>Sairaalat</i>	193	187	380	6,926	6,015	12,941	34.1
Marian sairaala	138	127	265	4,066	3,506	7,572	28.6
Kivelän sairaala	7	5	12	144	57	201	16.8
Tuberkuloosisairaala	10	10	20	1,551	1,110	2,661	133.1
Kulkutautisairaala	50	63	113	1,165	1,342	2,507	22.2
Muiden omistamat laitokset	48	53	101	1,552	1,613	3,165	31.3
<i>Kesäsiirtolat</i>	13	16	29	588	684	1,272	43.9
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	34	35	69	949	842	1,791	26.0
Helsingin yleinen sairaala	17	30	47	389	702	1,091	23.2
Suomen punaisen ristin sairaala ...	15	3	18	317	27	344	19.1

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyt- töjen	Yhteensä	
Tapiolan parantola	1	—	1	133	—	133	133.0
Ahveniston parantola	1	—	1	90	—	90	90.0
Sortavalan diakonissalaitos	1	—	1	20	—	20	20.0
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	1	1	—	113	113	113.0
<i>Mielisairashoitolat</i>	2	4	6	15	87	102	17.0
Lapinlahden sairaala	2	3	5	15	56	71	14.2
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	—	1	1	—	31	31	31.0

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa sekä Tervalammen työlaitoksessa, hoidettiin kaikista laitushoitoa saaneista 988 miestä, 747 naista ja 35 lasta eli kaikkiaan 1,770 eri henkilöä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminta selviää tarkemmin seuraavista katsauksista.

Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos

Hoidokit. Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 1,688 täysikasvuista henkilöä (941 miestä ja 747 naista) sekä 35 lasta (21 poikaa ja 14 tyttöä), yhteensä 1,723 henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa, työlaitoksessa että Tervalammen työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja joissakin näistä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1,027 henkilöä, vuoden varrella otettiin 696 ja poistettiin 697. V:een 1939 jäi siis jäljelle 1,026 henkilöä, joista 485 miestä (niistä 157 työlaitoksessa), 529 naista ja 12 lasta.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	351	Karkasi laitoksesta	12
Lähetettiin kotiseudulleen	48	Kuoli	145
Siirrettiin muihin laitoksiin	141		
		Yhteensä	697

Vuoden päättyessä jäljellä olevat hoidokit jakautuivat kunnalliskodissa ja työlaitoksessa viettämänsä ajan pituuden mukaan seuraavasti:

Aika	Hoidokkeja	Aika	Hoidokkeja
Alle 1 vuoden.....	294	11—15 vuotta	112
1—5 vuotta	392	16—20 »	24
6—10 »	182	21— »	22
		Yhteensä	1,026

Uusien hoidokkien saapumista ja entisten poistamista sekä keskimääräistä hoidokkilukua eri kuukausina valaisee seuraava asetelma:

	Laitokseen otettuja	Laitokses- ta poistet- tuja	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku päivää koh- den		Laitokseen otettuja	Laitokses- ta poistet- tuja	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku päivää koh- den
Tammikuu ..	95	41	1,054	Heinäkuu ...	32	46	912
Helmikuu ...	68	45	1,079	Elokuu	49	39	910
Maaliskuu ...	52	77	1,055	Syyskuu.....	38	51	906
Huhtikuu ...	60	55	1,029	Lokakuu	68	76	958
Toukokuu ...	54	77	1,000	Marraskuu ..	73	56	986
Kesäkuu	42	60	942	Joulukuu	65	74	1,010
				Koko vuosi	696	697	989

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 360,842 ja ne jakautuivat seuraavasti:

	Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden	
	Kunnalliskoti	Työlaitos	Yhteensä	Kunnalliskoti	Työlaitos
Miesten	119,116	46,981	166,097	228	88
Naisten	191,041	—	191,041	256	—
Lasten	3,704	—	3,704	106	—
Yhteensä	313,861	46,981	360,842	241	88

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	7,539,656: 90	Kunnalliskodin	153,327: 05
Työlaitoksen	1,725,901: 45	Työlaitoksen	373,048: 05
Yhteiset menot	899,028: 55	Luontoisetujen korv. .	562,959: 85
Yhteensä	10,164,586: 90	Yhteensä	1,089,334: 95

Tuotannollisten laitosten nettovoitto kertomusvuonna oli 172,399: 35 mk alentuen edellisestä vuodesta 26.7%:lla. Nettovoitosta tuli maanviljelyksen osalle 16,417 mk, sikalan osalle 137,853: 25 mk ja pesulaitoksen osalle 18,129: 10 mk.

Bruttokustannus kunnalliskodin kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden lapset mukaanluettuina oli 28: 17 mk (rakennuskonttorin laskuun suoritettut vuosi- y.m. korjausten menot 418,688: 65 mk huomioon- otettuina 29: 33 mk). Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, saadaan nettokustannukseksi hoidokkipäivää kohden 25: 15 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten nettotulot, alenee hoidokkipäivän kustannus 24: 67 mk:aan.

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten talous- tehtävissä ja työsaleissa sekä maarviljelystöissä, sikalassa ja pesulaitok- sessa.

Hoidokeista oli 372 miestä ja 17 naista vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille antamaa köyhäinhoitoa, ja laskettiin heidän korvanneen kaupungille 496,286: 30 mk.

Lääkärihoito. Lääkärihoidosta huolehti laitosten vakainainen lääkäri käyden säännöllisesti joka päivä laitoksissa. Poliklinisten käyntien luku koko vuonna oli 3,601, ollen suurimmillaan tammikuussa (438 käyntiä) ja pienimmillään kesäkuussa (197 käyntiä).

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 145, jotka jakautuivat kuolemansyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verisuonten kalkkeutuminen	18	31	49
Sydän- ja munuaistaudit	17	15	32
Vanhuudenheikkous	8	17	25
Aivotaudit	8	8	16
Veri- ja aineenvaihtotaudit	1	5	6
Syöpä	—	5	5
Keuhko- ja keuhkopussitaudit	2	1	3
Unitauti	1	2	3
Keskushermostotaudit	—	3	3
Tuberkuloosi	1	1	2
Itsemurha	1	—	1
Yhteensä	57	88	145

Sielunhoito ja muu henkinen virkistystoiminta. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksen kirkossa 71 ja hartaushetkiä eri osastoilla yhteensä 190, minkä lisäksi on jaettu ehtoollista, suoritettu henkilökohtaista sielunhoitotyötä y.m.

Kirjasto käsitti yhteensä 3,782 nidosta, niistä 1,823 ruotsinkielistä. Lainauksien luku oli 8,819. Lukusalikäyntien kokonaisluku oli 57,328 ja oli hoidokkien käytettävissä kaikkiaan 33 suomenkielistä ja 13 ruotsinkielistä sanomalehtivuosikertaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin entiseen tapaan pääasiallisesti laitoksen omiksi tarpeiksi. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätoista velottiin 25 mk hevospäivätyöstä ja 10 mk hoidokkipäivätyöstä. Maanviljelyksen nettotulo oli 16,417 mk; bruttomenot ja bruttotulot käyvät selville s. 46 olevasta taulukosta.

Sikala. Sikakanta oli vuoden alussa 346 eläintä ja vuoden päättyessä 356. Vuoden varrella myytiin 127 elävää eläintä ja 19,539 kg sianlihaa. Laitosten omaan ruokatalouteen toimitettiin sianlihaa 23,595 kg. Nettotulo sikalasta oli 137,853: 25 mk.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin entiseen tapaan omien laitosten vaatteiden pesun lisäksi myöskin Kivelän sairaalan, Kullatorpan lastenkodin, useiden kaupungin virastojen, kouluhammasklinikoiden ja laitosten virkailijoiden vaatteiden pesua. Pestyjen ja mankeloitujen vaatteiden kokonaispaino oli 393,353 kg (v. 1937 391,147 kg). Pesulaitoksessa työskenteli 2 hoitajaa, 17 palkattua pesijää ja keskimäärin 12 hoidokkia, joiden päivätyöstä pesulaitokselta velottiin 10 mk. Pesulaitoksen nettovoitto oli 18,129: 10 mk (v. 1937 49,087: 45 mk) alentuen edellisestä vuodesta 63.1 %:lla, mihin oli syynä etupäässä palkka- ja lämmitysmenojen tuntuva nousu.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Kertomusvuonna hoidettiin Tervalammen työlaitoksessa kaikkiaan 175 eri henkilöä. Näistä oli laitoksessa yksinomaan köyhäin-

hoitolain 56 §:n nojalla 151, yksinomaan 31 §:n nojalla 13 ja molempien pykälien nojalla 11 henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 68 henkilöä, vuoden varrella otettiin 127 ¹⁾ ja poistettiin 124 ¹⁾, joten v:een 1939 jäi 71 henkilöä, joista 56 §:n nojalla 64 ja 31 §:n nojalla 7 miestä. Poistetuista siirtyi vapaaseen elämään 104, siirrettiin muihin laitoksiin 13, siirrettiin velanmaksajiksi 6 ja 1 meni asevelvollisuuttaan suorittamaan.

Uusien hoidokkien saapumista ja entisten poistamista sekä keskimääräistä hoidokkilukua päivää kohden kuukausittain osoittaa seuraava yhdistelmä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitokseen otettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitokseen otettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	20	18	68	Heinäkuu ..	6	11	37
Helmikuu	5	8	67	Elokuu	1	4	35
Maaliskuu ...	12	9	67	Syyskuu	17	3	38
Huhtikuu	7	12	68	Lokakuu	19	7	53
Toukokuu ...	5	16	56	Marraskuu ..	22	13	66
Kesäkuu	1	12	46	Joulukuu	12	11	68
				Koko vuonna ¹⁾ 127 ¹⁾ 124			
				56			

Hoitopäivien luku koko vuonna oli 20,300.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 924,673 mk ja bruttotulot 277,173: 55 mk. Maatilan nettovoitto oli 222,818: 40 mk. Bruttokustannus kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden oli 45: 55 mk (rakennuskorjauksiin ja irtaimiston hankintaan käytetty 84,880: 70 mk huomioonottaen 49: 73 mk). Jos bruttokustannuksista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 31: 90 mk. Jos vielä otetaan huomioon maatilan nettotuotto, alenevat nettokustannukset hoidokkipäivältä 20: 92 mk:aan.

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät taloustehtävissä, metsätalousteissä, peltoviljelysteissä, puutarhassa, navetassa, tallissa, sikalassa, rakennusteissä y.m. tehden kaikkiaan 16,797 työpäivää. Heidän laskettiin korvanneen kaupungille saamaansa köyhäinhoitoa 227,038: 25 mk:n arvosta.

Terveyden- ja sielunhoito y.m. Työlaitoksen lääkäri suoritti säännöllisiä tarkastuskäyntejä vastaanottoineen kerran kuukaudessa sekä yhden ylimääräisen käynnin ja tarkasti tällöin yhteensä 173 sairaustapausta.

Lääkärin vastaanottohuoneessa Vihdissä on hoidettu 51 tapausta. Kuolemantapauksia ei sattunut lainkaan.

Laitoksen sielunhoidosta on huolehtinut Vihdin seurakunnan papisto ja muusta valistustoiminnasta eri luennoitsijat. Myös pieni kirjasto hoidokkien käyttöä varten on olemassa.

Maatila. Viljelty pinta-ala, joka kokonaisuudessaan oli 202.22 ha, jakautui viljelyskasvien sekä kylvö- ja satomäärien mukaan seuraavasti:

¹⁾ Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen saapuneiden ja sieltä poistuneiden hoidokkien määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saattanut saapua ja poistua laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

	Viljelysala, ha	Kylvömaa- ra, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Kesanto	9.82	—	—	—
Ruis	12.87	2,300	13,820	1,074
Syysvehnä	10.54	2,895	17,082	1,621
Kevätvehnä	11.06	3,330	20,258	1,832
Ohra	3.29	850	7,146	2,172
Kaura	38.35	8,140	90,560	2,140
Hernekaura	3.97	1,050		
Herne	1.83	530	4,100	2,240
Peruna	9.50	24,000	96,000	10,105
Lanttu	2.38	25	86,000	36,134
Rehjuurikas	1.83	55	80,000	43,716
Rehukaali	1.15	10	41,600	36,174
Vihantarehu	4.32	1,200	62,000	14,352
Heinä	66.26	—	201,000	3,034
Siemenheinä, timotei	3.80	—	1,140	300
» apila	4.00	—	607	152
Peltolaidun	8.61	—	—	—
Sekalaista	1.58	—	—	—
Puutarha	7.06	—	—	—

Lannoitukseen käytettiin 1,232 kuormaa karjanlanta, 1,675 kuormaa mutaa, 2,630 kuormaa savea, 50,000 kg kalkkia, 8,700 kg kalkkisalpietaria, 13,100 kg ammoniumsulfaattia, 10,000 kg superfosfaattia, 20,400 kg kotka-fosfaattia ja 9,700 kg kalisuolaa (40 %). Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3,947.5. Nautakarjan luku oli vuoden alussa 88 ja lopussa 105 päätä. Lehmien (41.8) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1937/38 3,300 kg maitoa, 132.0 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.0 %, ja säännöllisten (27 kpl) vastaavasti 3,420 kg, 133.1 kg ja 3.9 %. Sikalassa oli vuoden alussa 134 ja lopussa 128 eläintä. Teuraaksi myytiin 64 sikaa ja porsaita kaupattiin 68 kpl.

Yksityishoitoon (elänteelle) sijoitus

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 13 täysikasvuista (16 vuotta täyttäneitä) henkilöä, joista 8 miestä ja 5 naista. Heidän hoitopäiviensä luku oli kaikkiaan 4,105. Sijoitetuista henkilöistä oli kuitenkin vain 5 miestä ja 4 naista yksinomaan sijoituskotihoitossa; muut saivat lisäksi laitoshoidoa tai kotiaavustusta.

Kotiaavustukset

Kertomusvuonna jaettiin kotiaavustusta kaikkiaan 7,972 Helsingissä asuvalle varsinaiselle avunsaajalle, joista 5,256 oli saanut yksinomaan kotiaavustusta vähintään 500 mk:n arvosta; loput olivat kotiaavustuksen ohella saaneet myös laitos- tai yksityishoittoa. Tilapäistä avustusta eli kotiaavustusta alle 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 3,288 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaavustuksesta on vielä päässyt osalliseksi 1,438 aviopuolisoa ja 3,440 lasta.

Seuraavasta yhdistelmästä käy selville perhesuhteet ja lasten luku niissä tapauksissa, joissa lapset ovat päässeet osallisiksi kotiaavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä
	mies ja vaimo	mies	vaimo	
1	348	11	574	933
2	239	4	223	466
3	132	—	88	220
4	60	—	27	87
5	42	—	12	54
6	30	—	1	31
7	9	—	—	9
8	5	—	1	6
Yhteensä	865	15	926	1,806

Lapsia oli siis näissä perheissä yhteensä 3,440 eli keskimäärin perhettä kohden 1.9 (edellisenä vuonna 1.9).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaivustusta saaneet sekä kotiaivustuksista osallisiksi tulleet saadaan summaksi 16,138, joka osoittaa niiden Helsingissä asuvien henkilöiden luvun, jotka suoraan tai välillisesti ovat päässeet nauttimaan kotiaivustuksia.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, jalkineiden, vaatteiden, polttopuiden y.m. muodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 90.0 % ja tarveaineina annettujen osuus 10.0 %. Mitä kotiaivustustasoon tulee, osoittavat kuukautta ja avustustapausta kohden suoritettut laskelmat sen kertomusvuonna jonkin verran kohonneen, mihin kehityssuuntaan on antanut aiheutta elinkustannusindeksin korkeus. Niinpä ravintoindeksi, jolla avustustason kehitykseen nähden on huomattava merkitys, on vuoden useimpina kuukausina ollut korkeampi kuin vastaavasti edellisenä vuonna. Kotiaivustus tapausta kohden kuukaudessa, jolloin perhekin on luettu yhdeksi tapaukseksi, on viime vuosina kehittynyt seuraavasti:

V. 1934	257: 03 mk	V. 1937	306: 04 mk
» 1935	282: 29 »	» 1938	317: 15 »
» 1936	295: 62 »		

Kertomusvuoden kuluessa Helsingissä asuville kuukausittain jaetut kotiaivustukset käyvät selville alla olevasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiaivustukset, mk					
	Rahana	Polttopuina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	Yhteensä
Tammikuu	1,504,025	151,350	69,591	39,393	10,652	1,775,011
Helmikuu	1,515,030	89,240	71,833	35,795	10,681	1,722,579
Maaliskuu	1,508,068	64,285	104,249	22,756	12,542	1,711,900
Huhtikuu	1,471,424	44,803	88,004	27,274	10,792	1,642,297
Toukokuu	1,404,848	15,098	70,196	22,914	6,953	1,520,009
Kesäkuu	1,226,316	1,655	45,410	26,031	6,115	1,305,527
Heinäkuu	1,186,169	865	39,636	14,305	6,755	1,247,730
Elokuu	1,172,355	1,085	34,778	9,689	6,828	1,224,735
Syyskuu	1,208,624	28,510	41,814	14,474	8,387	1,301,809
Lokakuu	1,264,528	134,477	49,713	25,974	8,985	1,483,677
Marraskuu	1,327,535	80,367	56,042	16,253	10,455	1,490,652
Joulukuu	1,373,252	58,948	53,486	29,139	11,658	1,526,483
Koko vuosi	16,162,174	670,683	724,752	283,997	110,803	17,952,409

Vastaavat avustustapaukset näkyvät alla olevasta taulukosta:

Kuukausi	Koti- avustus- tapauksia	Näistä uusia avustustapauksia	
		Kaikkiaan	Syynä työttömyys
Tammikuu	5,425	257	164
Helmikuu	5,364	316	196
Maaliskuu	5,410	355	245
Huhtikuu	5,105	260	137
Toukokuu	4,958	237	118
Kesäkuu	4,478	127	54
Heinäkuu	4,180	193	92
Elokuu	3,972	160	60
Syyskuu	4,165	234	101
Lokakuu	4,350	286	119
Marraskuu	4,559	333	167
Joulukuu	4,635	314	196
Koko vuosi	56,601	3,072	1,649
Avustuskanslia, jonka toimesta avustus on annettu			
I	8,453	215	60
II	9,180	822	546
III	7,464	168	58
IV	9,387	336	106
V	7,710	450	226
VI	6,026	769	517
VII	8,381	312	136
Yhteensä	56,601	3,072	1,649

Päiväkodeissa oleskelun muodossa avustusta saaneet lapset on myös luettu muiden kotiavustusta saaneiden lukumäärään. Mainittakoon, että heistä oli 20 poikia ja 13 tyttöjä.

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna oli toiminnassa 5 työtupaa, joihin voitiin sijoittaa yhteensä 392 työntekijää, joista Hämeentien 39:ssä olevaan 110 naista, Kulmavuorenkadun 2:ssa 50 naista ja 50 miestä, Kotkankadun 9:ssä 132 miestä sekä Kirstinkadun 16:ssa sijaitsevaan 50 miestä.

Naisten työtuvissa tehtiin seuraavia töitä: puku- ja liinavaateompelua, virkkausta, peitteiden ja patjojen valmistusta, matonkuteitten leikkelyä, mattojen, rantatuoli- ja pyyheliinakankaitten kutomista ja neuletöitä y.m. Miesten työtuvissa valmistettiin huonekaluja, leluja, rantatuoleja sekä kookosmattoja ja suoritettiin jalkineiden korjauksia, verhoilua ja maalaustöitä. Suurimmat ostajat ja tilaajat ovat olleet kaupungin omat laitokset, kuten huoltolautakunnan kansliat, lastenkodit, lastentarhat ja eräät yksityiset suurliikkeet.

Työskentelevien lukumäärä vaihteli eri kuukausina ollen pienin, 296, heinäkuun 14 p:n ja elokuun 10 p:n sekä suurin, 352, helmikuun 24 p:n ja maaliskuun 23 p:n välisenä aikana. Työpäivien luku koko vuonna oli 84,486. s.

Työtupien bruttokustannukset tekivät 2,616,005: 45 mk. Tulot olivat 1,063,312: 20 mk, joten nettomenoksi jää 1,552,693: 25 mk. Työntekijää ja työpäivää kohden laskettuna oli bruttomeno 30: 96 mk ja nettomeno 18: 38 mk nousten bruttomeno edellisestä vuodesta 1: 31 mk:lla nettomenon sen sijaan laskiessa 31 p:llä. Jos laskelmassa otetaan vielä huomioon vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmistevaraston sekä työainevaraston arvo, 296,894: 35 mk, supistuu nettomeno 14: 86 mk:ksi työntekijää ja työpäivää kohden.

Työtupien merkitys oli siinä, että niiden avulla voitiin hyödylliseen työhön käyttää sellaista osittain työkykyistä työvoimaa, joka muuten olisi joutunut suoranaisten avustuksen varaan. Huomattava on, että työtuvissa työskennelleitä ei ole luettu tilastollisissa selvityksissä avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	623: 65	Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto	835: 20
Alexandras understöd ...	387: 05	Wilhelm Elgin rahasto ..	590: 25
Carl Sierckenin rahasto ..	161: 30	L. A. Laurentin rahasto	1,821: 80
Gustava Katharina Brobergin y.m. rahastot ...	812: 95	John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi	13,400: 10
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,163: 75	Carl Gustaf Hanellin rahasto	289: 55
Maria Bergmanin testamenttirahasto	583: 80	Puolisoiden Isak Mattson-Kivilän apurahasto	13,409: 20
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	390: 25	Emma Grefbergin rahasto	7,623: 20
Lisette Gardbergin rahasto	115: 35	Alfred Kordelinin avustusrahasto	11,840: —
Elsa Maria Lampan rahasto	849: 50		
		Yhteensä	54,896: 90

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksiksi 236 eri henkilölle yhteensä 49,472 mk. Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole myöskään tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta köyhäinhoitolain nojalla. Huomattava kuitenkin on, että suurin osa heistä on samalla saanut lain perusteella annettua köyhäinhoitoavustusta.

B. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 491 henkilöä, joista 132 miestä ja 359 naista. Huolletuista irtolai-

sista oli siis 73.1 % naisia (edellisenä vuonna 67.6 %). Näiden lisäksi käsiteltiin irtolaisina 16 miestä ja 4 naista, jotka kuitenkin myöhemmin vuoden kuluessa siirrettiin alkoholistikäsittelyyn ja jotka tilastollisessa selvityksessä on luettu alkoholisteihin. Kaikista huolletuista irtolaisista oli edellisestä vuodesta siirtyneitä 249 ja uusia, vasta kertomusvuonna huoltoon otettuja 242; erikseen oli miehistä edelliseltä vuodelta siirtyneitä 61 ja uusia 71 sekä naisista edelliseltä vuodelta siirtyneitä 188 ja uusia 171. Seuraavilla sivuilla esitettävät selvitykset koskevat yleensä, mikäli ei toisin ole mainittu, irtolaisten kokonaismäärää. Vain siinä tapauksessa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut huomattava ero verrattuna kaikkiin irtolaisiin, on erikseen esitetty numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 79 eli 16.1 %, erikseen miehistä 31.8 % ja naisista 10.8 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Kaikkiaan
Suomen kaupungeissa	45.4	28.7	33.2
» maalaiskunnissa	50.0	69.6	64.4
Ulkomailla	4.6	1.7	2.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0

Köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden perusteella ryhmittyvät kaikki irtolaishuollossa olevat seuraavalla tavalla:

Kotipaikka	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Helsinki	91	213	304
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	2	10	12
Uudenmaan läänin muut kaupungit	—	1	1
» » » maalaiskunnat	1	5	6
Suomen muut kaupungit	8	30	38
» » » maalaiskunnat	15	28	43
Valtion tapaukset	4	3	7
Tuntematon	11	69	²⁾ 80
Yhteensä	132	359	491

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli selvitetystä siis 304:llä eli 61.8 %:lla, erikseen uusista irtolaisista 168:lla eli 69.4 %:lla (ed. vuonna 51.4 %:lla). Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisissa 2 miestä ja 2 naista. Äidinkielenä oli suomi 441:llä eli 89.8 %:lla, ruotsi 48:lla eli 9.8 %:lla ja lopuilla 2:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi, ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammatilhaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperus-

¹⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin mlk. ja Kulosaari. — ²⁾ Tuntemattomien suuri lukumäärä johtuu etupäässä siitä, että pakkotyöhön määrättyistä ei kotipaikkaoikeutta ole selvitetty, koska kotipaikkaoikeuskysymyksellä ei heihin nähden ole huoltolautakunnan kannalta erikoisempaa merkitystä.

teeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Kuljeksiva elämä	14	1	15
Työn vieroksuminen	7	—	7
Kerjuu	41	1	42
Ammattihaureus	—	354	354
Muu peruste	70	3	73
Yhteensä	132	359	491

Irtolaisnaisten valtaosa, 354 eli 98.6 %, joutui huollettavaksi ammattihaureuden perusteella ja loput 5 eli 1.4 % kuljeksivan elämän, kerjuun tai jonkin muun perusteen nojalla. Miehistä sen sijaan joutui suurin osa, 70 eli 53.0 %, huoltoon »muilla perusteilla», s.o. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle ¹⁾, kun taas kerjuun osuus, oltuaan edellisenä vuonna ensi sijalla perusteiden joukossa, supistui 31.1 %:iin; loput 15.9 % oli huollossa kuljeksivan elämän tai työn vieroksumisen perusteella. Uusiin miespuolisiin irtolaisiin nähden oli »muiden perusteiden» valta-asema vieläkin huomattavampi, 64.8 %, ja kerjuu oli perusteena vain 21.1 %-lla.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määrääjän n.s. jälkivalvonnan alaisina. Alla olevasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varoitus	28	73	101
Kotikuntaan lähettäminen	8	18	26
Irtolaisvalvonta	33	91	124
Työlaitos	34	75	109
Pakkotyö	11	73	84
Jälkivalvonta	11	16	27
Ei toimenpidettä	7	13	20
Yhteensä	132	359	491

Vain varoitusasteelle jääneitä oli 20.6 % ja valvonta-asteelle 25.3 %, työlaitoksessa oli 22.2 % ja pakkotyössä 17.1 % kaikista irtolaisista. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 20 henkilöön ei ehditty vielä kertomusvuonna toimenpiteitä täytäntöönpanna. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 38.0 %, valvonta-asteelle 14.9 %, työlaitokseen määrättiin 23.9 % ja pakkotyöhön 4.8 %.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri irtolaisiin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan an-

¹⁾ Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

karampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoit-
tauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	28	73	101
» kotikuntaan lähettäminen	2	8	10
» irtolaisvalvonta	30	71	101
» työlaitos	29	60	89
» pakkotyö	11	73	84
» jälkivalvonta	2	3	5
Varoitus + kotikuntaan lähettäminen	6	10	16
» + valvonta	2	19	21
» + kotikuntaan lähettäminen + irtolais- valvonta	—	1	1
» + kotikuntaan lähettäminen + työlaitos	—	1	1
» + valvonta + työlaitos	—	3	3
Kotikuntaan lähettäminen + työlaitos	—	2	2
Valvonta + työlaitos	5	9	14
Työlaitos + valvonta	1	—	1
» + jälkivalvonta	9	12	21
Pakkotyö + »	—	1	1
Ilman huoltotoimenpiteitä	7	13	20
Yhteensä	132	359	491

Huomattava on, että useimpiin työlaitokseen ja pakkotyöhön toimitet-
tuihin irtolaisiin, kahtakymmentä lukuunottamatta, on suoraan sovel-
lettu näitä ankarimpia huoltomuotoja. Tämä johtui osittain tapausten
vaikeasta laadusta, osittain siitä, että poliisiviranomaiset joutuivat run-
saasti soveltamaan irtolaislain 29 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka
mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpi-
teitä tehtävä maaherralle irtolaisesta laitosesitys, jos tämä on kahden vii-
meisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausran-
gaistusta kärsimässä. Esitykset laitokseen lähettämiseksi teki poliisipääl-
likkö 120 ja huoltolautakunnan irtolaisosasto teknillisistä syistä vain 14
tapauksessa. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä 1 pakko-
työhön toimitettu nainen sekä työlaitoksiin toimitetuista 14 miestä ja 21
naista. Työlaitoksiin palautettiin 3 ehdollisesti vapautettua naista. Lo-
pullisesti vapautettiin työlaitoksista 1 mies ja 6 naista.

Hoitopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 25,791, siitä 8,686
miesten ja 17,105 naisten. Näihin lukuihin eivät siis sisälly hoitopäivät
pakkotyössä, joista ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyivät irtolaiset
seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia.....	98	74.3	270	75.2	368	75.0
Naimisissa, yhdessä asuvia	11	8.3	22	6.1	33	6.7
» erossa asuvia	9	6.8	29	8.1	38	7.7
Eronneita	10	7.6	25	7.0	35	7.1
Leskiä.	4	3.0	13	3.6	17	3.5
Yhteensä	132	100.0	359	100.0	491	100.0

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä 3 miestä ja 12 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 53 eli 10.8 %, erikseen miehistä 7.6 % ja naisista 12.0 %. Uusien irtolaisten kohdalla olivat suhdeluvut hieman korkeammat, nimittäin vastaavasti 12.8 %, 9.9 % ja 14.0 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 9.9 % ja naisista 11.1 %.

Lapsia oli kaikkiaan 87 irtolaisella yhteensä 117, joista 52:lla irtolaisella aviottomia lapsia 57.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolais-huollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	1)18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Yhteensä
Miehet.....	9.1	37.9	34.1	12.1	6.1	0.7	100.0
Naiset.....	4.7	46.8	32.0	13.4	2.8	0.3	100.0
Kaikki	5.9	44.4	32.6	13.0	3.7	0.4	100.0

Kaikkien miespuolisten irtolaisten keski-ikä oli 31 v. 6 kk. ja naispuolisten 31 v. 1 kk. Nuorin irtolaismies oli 18 vuotias ja vanhin 72 vuotias, nuorin irtolaisnainen 18 vuotias ja vanhin 61 vuotias.

Koulusivistys. Koulusivistykseltään oli irtolaisista mitään koulua käymättömiä 48 eli 9.8 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 89 eli 18.1 %, kansakoulun käyneitä oli 320 eli 65.2 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 15 eli 3.1 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 6:lla eli 1.2 %:lla sekä kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 13:lla eli 2.6 %:lla. Mainittakoon vielä, että uusista irtolaisista oli 12.0 % mitään koulua käymättömiä, 20.2 % vain osan kansakoulua käyneitä, 60.3 % kansakoulun käyneitä sekä 7.5 % sitä enemmän koulusivistystä saaneita.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

	Miehet		Naiset	
	Luku	%	Luku	%
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	2	1.5	1	0.3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	8	6.1	36	10.0
Liikkeenkilökontaa:				
a. päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	2	1.5	8	2.2
b. työntekijöitä	1	0.8	8	2.2
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	36	27.2	92	25.6
Muita työntekijöitä	76	57.6	37	10.3
Merimiehiä	2	1.5	—	—
Palveluskuntaa	2	1.5	—	—
Yksityisten palvelijoita	—	—	166	46.3
Muun elinkeinon harjoittajia	2	1.5	7	2.0
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	1	0.8	4	1.1
Yhteensä	132	100.0	359	100.0

¹⁾ Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat aputyöntekijät, luvultaan 70, suurimman ja muista selvästi erottuvan ryhmän miesten kohdalla. Naisista oli lähes puolet, 166, kotiapulaisia, ja niinkään tehdastyöntekijät, luvultaan 33, tarjoilijat ja ravintola-apulaiset, luvultaan 36, sekä itsenäiset ompelijat, luvultaan 28, esiintyivät suhteellisen huomattavina ryhminä. Suurin osa irtolaisista oli ammatti- ja muiden työntekijäin sekä maataloutta tai sen sivuelinkeinoja harjoittavien kodeista. Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät sekä oman että vanhempiensa ammatin mukaan suhteellisesti samalla tavoin kuin irtolaiset kokonaisuutena katsoen.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan, erinäisiä tarttuvia sairauksiaan, asumisolosuhteitaan, alkoholin käyttöään y.m.s.

Kaikista irtolaisista oli vain 69 eli 14.1 % sellaisia, joita ei oltu ennen uuden irtolaislain nojalla huoltoon joutumistaan käsitelty jo aikaisemmin irtolaisuudesta ja kerjuusta. Ensimmäinen irtolaiskäsitely oli yleensä tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsitelyyn, havaitaan, että miehistä oli 67.4 % ja naisista 76.0 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsitellyksi alle 25 vuotiaana ja vastaavasti alle 21 vuotiaana miehistä 46.2 % sekä naisista 43.7 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 233 eli 47.8 % kaikista, miehistä erikseen 94 eli 71.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja suhteellisesti vähemmän, nimittäin 39.8 %. 132 kaikista tuomituista oli kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nimittäin lähes $\frac{2}{3}$ kaikista, sen jälkeen väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvat rikokset, yksilöön kohdistuvien rikosten tehdessä 4.9 % kaikista irtolaisten tekemistä rikoksista. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa nuorina, miehistä 46.8 % alle 21 vuotiaana ja 60.0 % alle 25 vuotiaana, naisista vastaavasti 36.0 % ja 60.4 %.

Sukupuolitautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 17 ja naisista 312 eli naisista siis 86.9 % ja miehistä vain 12.9 % sekä kertomusvuonna 71 naista; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 7 miestä ja 13 naista sekä kertomusvuonna 7 miestä ja 9 naista. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 4 miestä ja 13 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä tutkittaessa on saatu selville, että vain 30 eli 6.1 % oli raittiita, 199 eli 40.8 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 251 eli 51.1 % juopotteli, minkä lisäksi 11 henkilön väkijuomien käytöstä ei ollut tietoa.

Kertomusvuonna asuivat irtolaiset pääasiassa seuraavasti:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	16	12.1	32	8.9	48	9.8
Asukkina	13	9.8	136	37.9	149	30.3
Yömajassa	41	31.1	9	2.5	50	10.2
Mualla	62	47.0	182	50.7	244	49.7
Yhteensä	132	100.0	359	100.0	491	100.0

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli irtolaisista saanut 255 henkilöä eli 51.9 % kaikista, erikseen miehistä 90 eli 68.2 % ja naisista 165 eli 46.0 %. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 40 miestä ja 28 naista. Heidän saamansa kotiaivustuksen määrä oli 36,641: 40 mk. Lisäksi hoidettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhoitolain nojalla muissa laitoksissa 4,595 vuorokautta, nimittäin:

Laitosryhmä	Miesten hoitopäiviä	Naisten hoitopäiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	70	2,063	2,133
Työlaitokset	1,387	59	1,446
Sairaalat	170	312	482
Tuberkuloosisairaalat	149	71	220
Mielisairaalat	196	—	196
Muut laitokset	—	118	118
Yhteensä	1,972	2,623	4,595

Kustannukset. Kaupungin kustannukset irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 482,488: 25 mk., mistä hallintomenoja 247,620: 75 mk, irtolaistyölaitosten hoitomaksuja 230,790 mk sekä matka- ja kuljetuskustannuksia kotikuntiin toimittamisesta 4,077: 50 mk. Jos tästä kuitenkin vähennetään muissa kunnissa kotipaikkaoikeuden omaavien työlaitosmaksuista perityt korvaukset, 24,272: 50 mk, jää nettokustannuksiksi 458,215: 75 mk eli kutakin huollossa ollutta irtolaista kohden 933: 23 mk.

Irtolaishuollon tulokset. Tällä vaikealla huollon alalla on voitu osittain, varsinkin miesten kohdalla, päästä hyviinkin tuloksiin. Suurta apua on tällöin ollut kaupungin erikoisesti tätä tarkoitusta varten varaamasta ulkotyömaasta, jonne on voitu sijoittaa useita kymmeniä etupäässä valvonta-asteella olevia irtolaismiehiä yhdessä alkoholistien kanssa. Naispuolisten irtolaisten kohdalla sen sijaan vaikeudet olivat suuria ja tuloksiin pääseminen hidasta. Hyvää tukea on lautakunnalla tässä työssä ollut siitä, että se on voinut sijoittaa työtupien erikoisesti tätä tarkoitusta varten varatulle osastolle keskimäärin 15 irtolaisnaista kerrallaan.

Se seikka, että 115 henkilöä, jotka v. 1937 joutuivat irtolaishuoltoon, ei kertomusvuonna enää ole tarvinnut alistaa irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisiksi, osoittaa, että mahdollisuuksia tyydyttävien tulosten saavuttamiseksi on olemassa. Sanotuista henkilöistä oli 110:lle annettu vain varoitus, 2 oli ollut valvonnassa ja muihin 3:een nähden olivat irtolaishuoltotoimenpiteet eri syistä rauenneet. Kertomusvuoden kuluessa ei huolto- eikä poliisiviranomaisilla ollut aihetta puuttua heidän elämäntapaansa.

C. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 805 eri henkilöä, niistä 764 miestä ja 41 naista. Jo edellisenä vuonna alkoholistihuollossa olleita oli näistä 280 miestä ja 17 naista eli yhteensä 297 henkilöä sekä ensi kerran alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi vasta kertomusvuonna joutuneita (n.s. uusia) alkoholisteja oli 484 miestä (v. 1937 385) ja 24 naista (v. 1937 36) eli kaikkiaan 508 henkilöä. Lisäksi on alkoholisteina käsitelty myös 9

henkilöä, jotka kuitenkin myöhemmin vuoden kuluessa siirrettiin irtolaishuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin. Seuraavassa esitetty selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden kuluessa huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin, sikäli kuin olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huoltoon joutuneiden alkoholistien syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli heissä vain 25.8 %, miesten kohdalla hieman enemmän kuin naisten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	48.2	34.2	47.4
» maalaiskunnissa	49.3	63.4	50.1
Ulkomailla	2.5	2.4	2.5

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 4 miestä. Äidinkielenä oli suomi 696:lla eli 86.4 %:lla, ruotsi 106:llä eli 13.2 %:lla ja 3:lla jokin muu kieli.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on lain mukaan ryhdytty huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien ryhmittely sen perusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää alla olevasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	28	3.6	2	4.9	30	3.7
Häiriö tai pahennus	233	30.5	29	70.7	262	32.5
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	161	21.1	1	2.4	162	20.1
Rasitukseksi joutuminen	109	14.3	2	4.9	111	13.8
Köyhäinhoidon tarve	41	5.4	3	7.3	44	5.5
Juopumuspidätykset	189	24.7	4	9.8	193	24.0
Vapaaehtoisuus	3	0.4	—	—	3	0.4
Yhteensä	764	100.0	41	100.0	805	100.0

Huomattavin osa alkoholisteista, 317 eli 39.4 %, oli joutunut huoltoon taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaistensa rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta. Häiriö tai pahennus oli perusteena 32.5 %:lla, juopumuspidätykset 24.0 %:lla ja vaarallisuus 3.7 %:lla. Kukin kolme viimeksi mainituista perusteryhmistä on edelliseen vuoteen verraten kasvanut, kun taas taloudellisten seikkojen osuus on tuntuvasti pienentynyt. Uusien alkoholistien kohdalla oli perusteista ensi sijalla häiriö tai pahennus tehden 34.8 %, taloudelliset seikat olivat perusteena 31.5 %:lla ja juopumuspidätykset 29.4 %:lla sekä vaarallisuus 4.1 %:lla. Vapaaehtoisina oli alkoholistihuollossa kaikkiaan 3 miespuolista alkoholistia (niistä 2 uutta)¹⁾.

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet n.s. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnessa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Lautakunnan työlle on ollut suureksi avuksi, että se on saanut sijoittaa etupäässä valvonnessa olevia alkoholisteja työhön erityisesti tätä tarkoitusta varten järjestetyllä kaupungin työmaalle, jossa yhdessä irtolaisten kanssa on samanaikaisesti ollut työssä keskimäärin 36 miestä. Miten huoltoon joutu- neet alkoholistit ryhmittyivät heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan, käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus.....	236	30.9	7	17.1	243	30.2
Raittiusvalvonta	250	32.7	19	46.3	269	33.4
Huoltolahoito	206	27.0	11	26.8	217	27.0
Jälkivalvonta	72	9.4	4	9.8	76	9.4
Yhteensä	764	100.0	41	100.0	805	100.0

Edelliseen vuoteen nähden on huoltolahoito ollut kertomusvuonna yleisempää, ja jos otetaan huomioon, että jälkivalvonnessa olevatkin ovat saaneet huoltolaohitoa, havaitaan alkoholistihuoltoloissa hoidetun tai suunnitellun hoidettavaksi runsaasti yli $\frac{1}{3}$ alkoholisteista. Huomattava kuitenkin on, että 79 kaikista huoltolahoitoon luetuista ei vielä kertomusvuoden päättyessä oltu toimitettu huoltolaan, mikä johtui siitä, että osa asianomaisista huoltolauhan peloittamina sittemmin ryhtyi viettämään raitista ja säännöllistä elämää, sekä osittain myös siitä, että eräitä koskevat maaherranpäätökset saapuivat huoltolautakunnalle vasta kertomusvuoden päättyttyä.

Uusien alkoholistien kohdalla toimenpiteet jakautuivat huomattavasti toisin, ja oli heistä varoitusasteella 47.1 %, raittiusvalvonnessa 28.1 %, huoltolahoitoon määrättyinä 22.2 % sekä jälkivalvontaan ehtineitä 2.6 %.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri alkoholisteihin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

Huoltotoimenpiteit	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	236	7	243
» valvonta	210	18	228
» huoltola	116	8	124
» jälkivalvonta	18	—	18
Varoitus + valvonta	39	1	40
» + » + huoltola	8	—	8
» + huoltola	3	—	3

Huoltotoimenpiteet	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Valvonta + huoltola	70	3	73
» + » + jälkivalvonta	5	1	6
Huoltola + jälkivalvonta	49	3	52
Jälkivalvonta + huoltola	2	—	2
Huoltola + jälkivalvonta + huoltola	7	—	7
» + » + raittiusvalvonta	1	—	1
Yhteensä	764	41	805

Hoitopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 33,690, niistä naisten osalla 1,727.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	306	40.1	11	26.8	317	39.4
Naimisissa olevia	341	44.6	19	46.3	360	44.7
Eronneita	98	12.8	7	17.1	105	13.0
Leskiä	19	2.5	4	9.8	23	2.9
Yhteensä	764	100.0	41	100.0	805	100.0

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 58 eli yli kuudesosa ja naisista 6 erossa aviopuolisostaan. Laillistamatta yhdessä asuvia oli kaikista alkoholisteista 6. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 6.0 %, erikseen miehistä 6.0 % ja naisista 4.9 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 5.1 % kaikista alkoholisteista, erikseen 5.1 % miehistä ja 4.9 % naisista.

Lapsia oli 376 alkoholistilla yhteensä 770, joista aviottomia 50 eli 6.5 %. Miehillä oli keskimäärin enemmän lapsia, 2.1, kuin naisilla, 1.8.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmityksestä selviää, että nuorimpien, alle 21 vuotiaitten ikäluokkien osuus oli sangen pieni, vain 0.9 %, samaten 50 vuotta vanhempien ikäluokkien osuus 13.8 %, suurimman osan eli 43.7 % ollessa 30—39 vuotiaita. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kalkkiaän
Luku	1	6	103	352	232	93	18	805
%	0.1	0.8	12.8	43.7	28.8	11.6	2.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteista mitään koulua käymättömiä 55 eli 6.8 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 131 eli 16.3 %, kansakoulun käyneitä oli 442 eli 54.9 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 38 eli 4.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilas-sivistys oli 55:llä eli 6.8 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 19 eli 2.4 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 62:lla eli 7.7 %:lla kolmen alkoholistin koulusivistyksen ollessa tuntematon.

Ammatti. Ammatin mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

	Miehet		Naiset	
	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	40	5.2	1	2.4
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	2	0.3	—	—
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	74	9.7	7	17.1
Liikkeenkilökuntaa:				
a. päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	57	7.4	3	7.3
b. työntekijöitä	19	2.5	5	12.2
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	307	40.2	9	22.0
Muita työntekijöitä	226	29.6	11	26.8
Merimiehiä ja kalastajia	17	2.2	—	—
Palveluskuntaa	9	1.2	—	—
Yksityisten palvelijoita	—	—	2	4.9
Muun elinkeinon harjoittajia	7	0.9	2	4.9
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	6	0.8	1	2.4
Yhteensä	764	100.0	41	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- y.m. ammattityöntekijät kuuluen siihen 39.3 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- y.m. työntekijäin) osuus oli huomattava, 29.4 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat 10.1 %, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta 7.5 % sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat 5.1 %. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat y.m.s.), tehdas- y.m. ammattityöntekijät, itsenäiset liikkeenharjoittajat ja liikealan työntekijät.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittäytyivät kaikki alkoholistihuoltoon otetut siten, että 247 oli ammattityöntekijäin, 133 itsenäisten liikkeenharjoittajain ja 131 maatalousammattaje harjoittavien sekä 124 muiden työntekijäin kodeista muiden ammattiryhmien esiintyessä vähäisempinä.

Muita tietoja. Yllä olevien selvitysten lisäksi on vielä tutkittu alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat y.m. ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä taten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

Väkijuomien laatu	Juopottelun laatu						Alkoholisteja kaikkiaan		
	jatkuva		kausittainen		säännötön		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia			
Väkevät juomat.....	196	8	78	4	482	25	756	37	793
Olut	1	2	—	—	7	2	8	4	12
Yhteensä	197	10	78	4	489	27	764	41	805

Pääasiallisesti viiniä käyttäviä ei ollut lainkaan, mutta 55 väkevien juomien ja oluen ryhmiin luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana samoin kuin 592 väkevien juomien alkoholista käytti lisäksi olutta. Mainittakoon vielä, että lisäjuomana oli 131 alkoholistilla tapana käyttää teknillisiä juomia, s.o. denaturoitua spriiä, eau de cologneä y.m. Väki-juomien käytön olivat alkoholistit aloittaneet alla olevan yhdistelmän osoittamassa iässä:

	Väkijuomien käyttö alkoi huoltoon joutuneiden ollessa					Alkoholisteja kaikkiaan
	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	25—29 v.	30— v.	
Miehet	195	325	151	54	39	764
Naiset	7	8	9	11	6	41
Kaikki, luku	202	333	160	65	45	805
» %	25.1	41.4	19.9	8.1	5.5	100.0

Rikoksista tuomittuja ¹⁾ oli alkoholisteista 289 eli 35.9 %, joista 8 naisia. 144 miestä ja 1 nainen näistä oli kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmin tekemiä rikoksia, 63.4 % kaikista, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia rikoksia oli 13.4 %, yksilöön kohdistuvia 11.9 % ja loput muita rikoksia. Ensimmäisen rikoksensa oli alle 21 vuotiaana tehnyt miehistä 33.5 % ja naisista 25.0 % sekä alle 25 vuotiaana miehistä 54.8 % ja naisista 25.0 %. Irtolaisina ennen uusien huoltolakien voimaan astumista oli alkoholisteista käsitelty 345 eli 42.9 %, niistä naisia 22.

Sukupuolitautia oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 207 miestä ja 20 naista. Kertomusvuonna näitä oli 12 miestä ja 3 naista. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 23 miestä ja 1 nainen, kertomusvuonna 19 miestä. Mielisairaaloissa ²⁾ oli hoidettu 157 miestä ja 7 naista.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää, missä alkoholistit suurimman osan kertomusvuotta asuivat:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	354	46.3	17	41.5	371	46.1
Asukkina	110	14.4	8	19.5	118	14.7
Yömajassa	201	26.3	2	4.9	203	25.2
Mualla	99	13.0	14	34.1	113	14.0
Yhteensä	764	100.0	41	100.0	805	100.0

Suurin osa alkoholisteista eli 46.1 % asui siis kotonaan ja loput asukkeina, yömajoissa ja muualla.

Työssä oli miehistä 653 eli 85.5 %, naisista 25 eli 61.0 %. Työttöminä oli 94 miestä ja 11 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 17 miestä ja 5 naista.

Köyhäinhoidon avustusta oli ennen huoltovuotta saanut 578 miestä ja 25 naista, yhteensä 603 henkilöä eli 74.9 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 272 miestä ja 9 naista, yhteensä 281 henkilöä eli 34.9 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 379,628: 60 mk. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa alla olevien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla:

¹⁾ Tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin. — ²⁾ Hoidon syynä ei ole tarvinut olla varsinainen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puuttuessa täytynyt hoitaa mielisairaaloissa.

Laitosryhmä	Miesten hoito- päiviä	Naisten hoito- päiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	1,088	1,008	2,096
Työlaitokset	8,044	—	8,044
Sairaalat	2,061	379	2,440
Tuberkuloosisairaalat	831	—	831
Mielisairaalat	1,457	17	1,474
Yhteensä	13,481	1,404	14,885

Kustannukset. Kaupunkikunnan kustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 551,560: 45 mk:aan, mihin on luettu myös lääkärintarkastuksista maksettavat 8,360 mk. Hallintomenoja oli tästä 247,620: 75 mk, alkoholistihuoltolamaksuja 266,218: 90 mk, matka- ja kuljetuskustannuksia 29,360: 80 mk. Jos kuitenkin otetaan huomioon alkoholistihuollosta perityt korvaukset 42,712: 20 mk, alenevat kustannukset 508,848: 25 mk:aan, mikä kutakin huollossa ollutta alkoholistia kohden tekee 632: 11 mk.

Alkoholistihuollon tulokset. Alkoholistien huollossa saavutettuja tuloksia ei asian laadusta johtuen yleensä voi numeroin sanottavastikaan valaista, varsinkin kun on käytettävissä vain kahden vuoden kokemukset ja tiedot. Tuloksia arvosteltaessa on myös otettava huomioon, että alkoholistikanslian työ on edelleenkin kohdistunut suurimmaksi osaksi vaikeisiin alkoholistitapauksiin, joiden kohdalla useinkin on todettava tuloksien olevan heikkoja. Toisaalta on silti mainittava, että paljon myönteisiäkin tuloksia on saavutettu. Nimenomaan on näin ollut laita sellaisten alkoholistien kohdalla, jotka on määrätty huoltolahoitoon, niin että kuten aikaisemmin jo on mainittu 79 henkilön kohdalla ei huoltolaan lähettämispäätöstä ole tarvinnut panna täytäntöön. Muutama numerotieto niistä 124 alkoholistista, joita v. 1937 huoltoon jouduttuaan ei enää v. 1938 ole tarvinnut pitää huollossa, osoittaa myös tyydyttäviä tuloksia. Kun näillä henkilöillä, joista 115 oli saanut vain varoituksen, 7 ollut valvonassa ja 2 huoltolassa, mutta joista 2 viimeksi mainittua oli sittemmin kuollut, v. 1937 oli yhteensä 498 juopumuspidätystä, oli sanottu luku v. 1938 supistunut 256:ksi; niinikään kun ensinmainittuna vuonna 28:lla heistä ei ollut lainkaan pidätyksiä, oli vastaava luku kertomusvuonna 47.

Yleisenä huomiona voidaan lopuksi mainita, että alkoholistihuollon parhaat tulokset ovat olleet siinä, että alkoholistien ympäristölleen alkoholisminsa vuoksi aiheuttamat epäedulliset seuraukset ovat huollon johdosta huomattavasti pienentyneet.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Kun suuri osa alkoholistihuoltoon otettavia tulee esille n.s. juopumuspidätyskortistosta ja kun sanottu kortisto toisaalta valaisee osaltaan sitä ympäristöä ja työkenttää, jonka taustaa vastaan irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toimintaa on tarkasteltava, esitetään tässä eräitä selvityksiä v:lta 1937—38, jotka on saatu sanotun kortiston sisältämien tietojen perusteella, ja koskevat ne kaikki Helsingissä asuvia henkilöitä.

Juopumuksesta pidätettiin kortiston mukaan v. 1937 8,256 henkilöä, joista miehiä 7,589 ja naisia 667. V. 1938 oli pidätettyjen eri henkilöiden luku 8,801, joista miehiä 8,170 ja naisia 631. Syytteeseen asetettiin

edellisenä vuonna näistä 2,264 ja jälkimmäisenä 2,152 henkilöä. Ensi kertaa pidätettyjen luku aleni 4,805:stä v. 1937 4,190:een v. 1938. Pidätyskertojen luku oli v. 1937 kaikkiaan 18,203 ja v. 1938 19,068. Keskimääräinen pidätyskertojen lukumäärä henkilöä kohden kuitenkin aleni v. 1938 edelliseen vuoteen nähden siten, että kun v. 1937 pidätyksiä oli keskimäärin koko vuonna kutakin pidätettyä miestä kohden 2.23, kutakin naista kohden 1.95 ja kutakin henkilöä kohden yleensä 2.20, niin vastaavat luvut olivat v. 1938 2.19, 1.91 ja 2.17. Eniten pidätyksiä sattui v. 1937 touko-, elo- ja huhtikuussa, v. 1938 loka-, touko- ja elokuussa, vähiten kumpanakin vuonna helmikuussa.

Viikonpäivittäin jakautuivat pidätykset siten, että lauantaisin sattui niitä runsaimmin, v. 1937 22.2 % ja v. 1938 23.4 % kaikista pidätyksistä. Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä v. 1937 349 ja v. 1938 675 sekä irtolaisina rekisteröityjä v. 1937 220 ja v. 1938 252. Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä, syntymäpaikasta, ammatista sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena ja eri viikonpäivinä on julkaistu taulukko-osastossa, tauluissa 9—12.

D. Työttömyyshuolto

V:n 1937 alusta lukien on työttömyyshuolto, lukuunottamatta työttömyystöiden teettämistä, ollut uskottuna huoltoviraston työttömyyshuoltokanslialle.

Työttömyyshuoltokortistoon ottamista koskevia anomuksia jätti työttömyyshuoltokansliaan selontekovuonna kaikkiaan 2,495 eri henkilöä, ja sisältyy tähän lukuun myös edelliseltä vuodelta kertomusvuoteen siirtyneet henkilöt, sikäli kuin he edelleen ovat ilmoittautuneet kansliaan. Kun kuitenkin anomuksista hylättiin 83, selvityksen alaisiksi jäi vuoden lopussa 12 ja hyväksytyistäkin 149 jätti työttömyyskorttinsa noutamatta, supistui kortistoon lopullisesti otettujen luku 2,251 henkilöksi, joista miehiä oli 1,647 ja naisia 604. Miesten kohdalla oli vähennystä edelliseen vuoteen verraten 26.9 % ja naisten kohdalla 23.8 %.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä eli kortistossa olevista 2,251 henkilöstä 533 eli 23.7 %, erikseen miehistä 27.2 % ja naisista vain 14.1 %. Maalaiskunnissa syntyneitä oli kaikkiaan 59.8 %, miehistä yli puolet ja naisista lähes $\frac{3}{4}$.

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli 2,072 henkilöllä eli 92.1 %:lla, ulkokunnissa 172:lla eli 7.8 %:lla ja n.s. valtion tapauksia oli 7 eli 0.3 %.

Miesten työttömyyshuoltotyöt ovat olleet rakennustoimiston satamaja katurakennustöitä, naiset on osoitettu naisten työtuvalle järjestettyihin töihin. Valtion työttömyyshuoltotoissa ei koko vuonna ollut yhtään henkeä kortistossa olevista.

Alla olevasta taulukosta käy selville kunkin kuukauden lopussa työttömyyskortistossa kaikkiaan olevien, huoltotöihin osoitettujen ja ilman työtä olevien lukumäärät:

Kuukausi	Kunnan työttömyyshuoltotöissä olevia			Ilman työtä olevia			Kaikkiaan kortistossa olevia		
	miehiä	naisia	yhteensä	miehiä	naisia	yhteensä	miehiä	naisia	yhteensä
Tammikuu	186	261	447	219	134	353	405	395	800
Helmikuu	234	264	498	366	133	499	600	397	997
Maaliskuu	272	262	534	393	114	507	665	376	1,041
Huhtikuu	226	245	471	259	85	344	485	330	815
Toukokuu	—	121	121	243	97	340	243	218	461
Kesäkuu	—	109	109	154	94	248	154	203	357
Heinäkuu	—	—	—	141	171	312	141	171	312
Elokuu	—	107	107	171	112	283	171	219	390
Syyskuu	—	107	107	228	136	364	228	243	471
Lokakuu	—	107	107	302	181	483	302	288	590
Marraskuu	—	211	211	396	106	502	396	317	713
Joulukuu	—	210	210	286	133	419	286	343	629

Tästä taulukosta käy selville, että prosenteissa laskettuna on kuukausittain huoltotöihin sijoitettujen luku heinäkuuta lukuunottamatta vaihdellut 18.1 %:sta 57.8 %:iin ja olivat nämä suhdeluvut kuukausittain seuraavat:

Kuukausi	Miehistä %	Naisista %	Kaikkiaan %	Kuukausi	Miehistä %	Naisista %	Kaikkiaan %
Tammikuu ...	45.9	66.1	55.9	Heinäkuu ...	—	—	—
Helmikuu	39.0	66.5	49.9	Elokuu	—	48.9	27.4
Maaliskuu	40.9	69.7	51.3	Syyskuu	—	44.0	22.7
Huhtikuu	46.6	74.2	57.8	Lokakuu	—	37.2	18.1
Toukokuu	—	55.5	26.2	Marraskuu ...	—	66.6	29.6
Kesäkuu	—	53.7	30.5	Joulukuu ...	—	61.2	33.4

Niitä kortistossa olevia, joille ei töitä ole voitu järjestää, on ollut avustettava köyhäinhoitotoimenpitein.

Kun työttömyyshuoltokortistossa olevista yli puolet eli 1,156 on ollut huoltovelvollisia huolehtien paitsi itsestään myös 987 aviopuolisosta ja 1,339 lapsesta, on kortiston osoittama työttömyys ulottanut vaikutuksensa siis kaikkiaan 4,577 henkilöön. Huoltovelvollisia oli miehistä 57.3 % ja naisista 35.3 %.

Älttäen oli kortistossa olevista työttömistä miehistä 11.4 % alle 26 vuotiaita, 71.5 % 26—50 vuotiaita ja loput 17.1 % 51 vuotiaita tai sitä vanhempia. Naisista vain 4.1 % oli alle 26 vuotiaita, 64.1 % 26—50 vuotiaita ja 31.8 % sitä vanhempia.

Ammattinsa mukaan ryhmitettyinä jakautuivat kortistoon otetut seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Maataloustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	1	—	1
» muita	—	9	9
Teollisuustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	332	124	456
» aputyöntekijöitä ja muita ...	26	19	45
Rakennustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	304	—	304
» aputyöntekijöitä ja muita ...	436	102	538
Liikehenkilökuntaa	67	24	91
Ravintola-alalla toimineita	4	39	43
Liikennelaitoksissa toimineita	80	4	84
Henkisen työn tekijöitä	8	5	13
Taloustoimissa olleita	—	187	187
Erinäisiä muita ammatteja harjoittaneita	389	91	480

Yhteensä 1 647 604 2 251

Miehistä oli edelleenkin suurimpana ryhmänä, 44.9 %, rakennustyöntekijät, teollisuustyöntekijöitä oli 21.7 %, erinäisten ammattien (partureita, vahtimestareita, talonmiehiä, vahteja y.m.) harjoittajia 23.6 %, liikennelaitoksissa toimineita 4.9 % ja liikehenkilökuntaa 4.1 %, muiden ryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen. Naisista oli taloustoimissa olleita 31.0 %, teollisuustyöntekijöitä 23.7 %, rakennustyöntekijöitä 16.9 %, erinäisiä ammatteja (partureita, kähertäjiä y.m.) harjoittaneita 15.1 % ja ravintolapalveluskuntaa 6.5 %, muiden ryhmien ollessa vähäisempiä.

III. Huoltotoimen kustannukset

A. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v.ksi 1938 varoja yhteensä 58,246,963 mk, josta määrästä kuitenkin 3,000,000 mk kaupunginvaltuuston ja 200,000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 55,046,963 mk, minkä lisäksi vuoden varrella kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 729,361: 20 mk, josta määrästä 25,450: 95 mk viljelyspalstatoimintaa varten sekä 144,236: 65 mk n.s. virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen. (Erikseen oli kaupunginhallituksen käytettävänä Tervallammen työlaitoksen irtaimiston perushankintoihin tuloa tuottamattomien pääomamenojen momentilla edelliseltä vuodelta siirrettyinä 260,000 mk ¹⁾).

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 54,610,101: 55 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeain-talosaatiölle ja Pelastusarmeijalle jaettujen avustusten yhteismäärä 65,000 mk sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 25,450: 95 mk ja virastovaratyöntekijäin palkkaukseen käytetty 144,236: 65 mk, jää varsinaiseen huoltoon käytetyksi 54,375,413: 95 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 16,937,601: 95 mk, jää jäljelle 37,437,812 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan toimesta annetusta varsinaisesta huollosta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1938. Mainittuun summaan sisältyy myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Nettomenot ovat kymmenvuotis-kautena 1929—38 kehittyneet seuraavasti:

	Mk		Mk
1929 ²⁾	20,649,386: 80	1934 ⁴⁾	45,754,427: 10
1930	31,082,359: 05	1935 ⁵⁾	49,109,001: 35
1931	39,984,067: 05	1936	46,409,610: 50
1932	50,067,505: 80	1937	43,319,251: 85
1933 ³⁾	57,707,653: 40	1938	37,437,812: —

¹⁾ Tästä summasta käytettiin sanottuun tarkoitukseen 30,000 mk. — ²⁾ Lisäksi työttömille jaetut avustukset 402,700 mk. — ³⁾ Lisäksi työttömien ruoanjakelun järjestämiskustannukset 14,873 mk ja köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 15,000 mk. — ⁴⁾ Lisäksi köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 2,500 mk. — ⁵⁾ S:n 3,850 mk.

Seuraavat taulukot¹⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1938.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla to- delliset tulot ylit- tavat (+) tai alittavat (—) tai lasketut
	Markkaa ja penniä		
Korvaukset annetusta huollosta	9,800,000 —	9,279,416 80 —	520,583 20
Kunnalliskoti laitokseen:			
Kunnalliskoti	171,000 —	153,327 05 —	17,672 95
Työlaitos.....	500,000 —	373,048 05 —	126,951 95
Maanviljelys	190,000 —	152,595 — —	37,405 —
Sikala	540,000 —	526,716 60 —	13,283 40
Pesulaitos	799,000 —	710,517 80 —	88,482 20
Tervalammen työlaitos	280,540 —	277,173 55 —	3,366 45
Tervalammen maatila	1,288,998 —	1,331,452 75 +	42,454 75
Valtionapu Tervalammen työlaitoksen perustamiskustannuksista	2,500,000 —	2,500,000 —	—
Työtuvat	1,250,000 —	1,048,872 80 —	201,127 20
Luontoisetujen korvaukset	621,355 —	2) 577,399 25 —	43,955 75
Talousarvion ulkopuolella	— —	7,082 30 +	7,082 30
Yhteensä	17,940,893 —	16,937,601 95 —	1,003,291 05

Menot	Talousarvioon otetut määrä- rahat		Vuoden varrel- la myönnetty lisämääräraha (+) tai mää- rärahan vähen- ys (—)		Todelliset me- not tilien mukaan		Säästö (+) tai ylitys (—)	
	Markkaa ja penniä							
Huoltolautakunta	4,678,999	—	+	248,702 40	4,851,723	05	+	75,978 35
Kassa- ja tilitoimisto	414,240	—	+	29,879 70	443,327	60	+	792 10
Asiamiestoimisto	1,276,040	—	+	97,869 15	1,370,041	90	+	3,867 25
Kunnalliskoti laitokseen:								
Yhteiset kustannukset	876,444	—	+	25,162 10	899,028	55	+	2,577 55
Kunnalliskoti	7,572,911	—	+	95,195 80	7,539,656	90	+	128,449 90
Työlaitos	1,766,557	—	+	17,265 65	1,725,901	45	+	57,921 20
Maanviljelys	136,900	—	—	621 50	136,178	—	+	100 50
Sikala	365,846	—	+	9,889 70	388,863	35	—	13,127 65
Pesulaitos	682,316	—	+	17,574 35	692,388	70	+	7,501 65
Tervalammen työlaitos	1,125,527	—	+	3,236 —	924,673	—	+	204,090 —
Tervalammen maatila	1,346,667	—	—	—	1,108,634	35	+	238,032 65
Työtuvat	3,636,516	—	+	3,520 25	2,616,005	45	+	1,024,030 80
Yksityishoito	40,000	—	—	—	30,600	—	+	9,400 —
Sairaanhoito	10,225,000	—	—	—	10,011,873	75	+	213,126 25
Lääkkeet ja sairaanhoitotar- vikkeet	600,000	—	—	—	524,051	55	+	75,948 45
Suoranaiset avustukset	20,000,000	—	—	—	20,911,055	20	—	911,055 20
Päivähoitokustannukset	28,000	—	—	—	15,851	50	+	12,148 50
Matkakulut	45,000	—	+	12,000 —	56,999	40	+	— 60
Hautauskulut	165,000	—	—	—	128,560	25	+	36,439 75
Viljelyspalstatointia	—	—	+	25,450 95	25,450	95	—	—
Virastovaratyöt	—	—	+	144,236 65	144,236	65	—	—
Yhteensä	54,981,963	—	+	729,361 20	54,545,101	55	+	1,166,222 65

¹⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 23. 1938. — ²⁾ Luontoisetujen korvauksista saatiin kunnalliskodissa ja työlaitoksessa 562,959:85 mk sekä työtuvissa 14,439:40 mk.

Köyhäinhoitorasituksen kehityssuuntaa selvitetessä on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksikuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

	Mk		Mk
1929	120: 10	1934	220: 03
1930	163: 32	1935	224: 80
1931	191: 94	1936	216: 26
1932	235: 25	1937	196: 87
1933	273: 04	1938	178: 86

B. Korvaukset annetusta köyhäinhoidosta

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1938 rahakorvauksina annetusta huollosta 10,850,769: 25 mk, josta 9,279,416: 80 mk koski huoltolautakunnan ja 1,571,352: 45 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui eri kanslioiden kesken seuraavasti:

	Korvaus käyhäinhoidosta, mk	Korvaus lastensuojelusta, mk	Yhteensä, mk
A-kanslian toisilta kunnilta			
perimiä	4,568,542: 95	738,660: 95	5,307,203: 90
D-kanslian valtiolta perimiä ¹⁾	1,407,730: 15	135,787: 75	1,543,517: 90
L-kanslian yksityisiltä perimiä	3,303,143: 70	696,903: 75	4,000,047: 45
Yhteensä	9,279,416: 80	1,571,352: 45	10,850,769: 25

Köyhäinhoidosta saatuun korvaukseen on yllä luettu myös alkoholisti- ja irtolaishuollosta perityt korvaukset yhteensä 66,984: 70 mk.

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 372 mieheltä työlaitoksissa ja 17 naiselta kunnalliskodissa tehdyn työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli vuoden aikana yhteensä 723,324: 55 mk, josta 639,724: 55 mk saadun köyhäinhoidon ja 83,600 mk lastensuojelulautakunnan antaman hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Köyhäinhoito ja alkoholistihuolto	Lastensuojelu	Yhteensä
Rahasuoritukset, mk	9,279,416: 80	1,571,352: 45	10,850,769: 25
Työllä hyvitetty, mk	639,724: 55	83,600: —	723,324: 55
Kaikkiaan korvauksia, mk	9,919,141: 35	1,654,952: 45	11,574,093: 80

Niiden yksityisiä, toiminimiä y.m. koskevien velkomustapausten lukumäärä, joissa vuoden kuluessa saatiin korvausta, oli 13,844, näistä huoltolautakunnan 12,708 ja lastensuojelulautakunnan 1,136, joten siis sanotut määrät olivat edelliseen vuoteen verraten huoltolautakunnan kohdalla

¹⁾ Tähän on luettu myös B-kanslian valtiolta perimät korvaukset alkoholistien huollosta.

lähes kaksinkertaistuneet ja lastensuojelulautakunnan kohdalla yli kaksi kertaa suuremmat.

Köyhäinhoitoa koskeva rahakorvaussumma kokonaisuudessaan kohosi edelliseen vuoteen verraten n. 0.27 milj. mk:lla. Erikseen laskien toisilta kunnilta saatujen korvausten määrä väheni n. 0.85 milj. mk:lla eli 15.7 %:lla ja valtiolta perittyjen korvausten määrä n. 0.22 milj. mk:lla eli 13.8 %:lla, mutta sen sijaan yksityisiltä peritty korvaussumma lisääntyi edellisestä vuodesta n. 1.35 milj. mk:lla eli 69.0 %:lla. Merkille pantavaa on, että yksityisiltä saatujen korvausten määrä on viimeisten viiden vuoden kuluessa lisääntynyt n. 3 ½ kertaiseksi ja että se v. 1938 on saavuttanut tähänastisen huippunsa. Niinikään voidaan todeta, että yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on huomattavasti noussut ja oli sanottu osuus prosenteissa v. 1929—38 seuraava:

1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
15.2	11.7	8.8	7.2	7.0	9.6	13.3	15.8	21.7	35.6

Köyhäinhoitoa koskevien perittyjen korvausten kehityssuunta on ilmaista vertaamalla niiden määrää köyhäinhoidon bruttomenoihin. Julkaisemme alla sanotut suhdeluvut kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua köyhäinhoitoa. Suhdeluvut olivat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1929	14.7	1933	15.3	1936	18.1
1930	13.1	1934	16.8	1937	15.6
1931	13.0	1935	15.4	1938	17.0
1932	13.3				

IV. Tauluja

1. Köyhäinhoidon avunsaajien asunto-olot v. 1938

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia alle 16 v.	Yhteensä
1 keittiö	21	52	1	74
1 huone	1,261	2,470	222	3,953
1 » + keittokomero	146	173	28	347
1 » + keittiö	531	589	109	1,229
2 huonetta	13	16	1	30
2 » + keittokomero	49	80	8	137
2 » + keittiö	75	103	10	188
3 » + keittokomero	1	3	—	4
3— » + keittiö	22	1) 32	2	1) 56
Asui asukkina	678	1,391	21	2,090
» yömajassa	267	69	1	337
» laitoksissa koko vuoden	852	1,314	2	2,168
Tuntematon	956	1,156	128	2,240
Yhteensä	4,872	7,448	533	12,853

1) Tähän sisältyy 1 tapaus, jossa asunto käsitti 4 huonetta ilman keittiötä tai keittokomeroa.

2. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1938

Työtoiminnan haarat	Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk				Siitä	
	Kunnalliskodille tehdyistä töistä	Työlaitokselle tehdyistä töistä	Muille laitoksille ja yksityisille tehdystä töistä	Yhteensä	Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, mk	Nettotulot (työpalikat), mk
Puunjalostamo	51,204	1,587	236,964	289,755	181,978	107,777
Jalkinetyöt	39,560	15,867	11,184	66,611	52,624	13,987
Sepäntyöt	28,536	5,359	43,965	77,860	44,961	32,899
Maalaamo	38,139	4,018	86,206	128,363	64,327	64,036
Räätälintyöt	25,562	58,859	1,169	85,590	77,346	8,244
Kirjansitomoto	2,155	216	1,364	3,735	2,093	1,642
Sekalaistyöt	128,715	283	35,742	164,740	20,277	144,463
Yhteensä	313,871	86,189	416,594	816,654	443,606	373,048

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä hoitomuodon mukaan ryhmitettynä v. 1938

Hoitomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet 1)				Lyhytaikaista avustusta saaneet 1)				Kaikki avunsaajat
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	969	1,422	7	2,398	790	1,349	334	2,473	4,871
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	5	4	—	9	—	—	—	—	9
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita	777	2,509	4	3,290	1,118	822	26	1,966	5,256
Laitoshoidon lisäksi yksityishoidossa olleita	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	436	589	4	1,029	774	752	158	1,684	2,713
Yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	3	—	—	3	—	—	—	—	3
Kaikki avunsaajat	2,190	4,525	15	6,730	2,682	2,923	518	6,123	12,853

1) Ks. tämän kert. s. 126*.

4. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä v. 1938

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikkii ikä- luokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuoltoon otettuja kaikkiaan	12	17	25	68	25	100	27	65	18	50	7	27	9	21	5	8	3	2	1	1	132	359	491
<i>Pidätetty irtolaisuudesta</i>																							
0 kertaa.....	2	2	13	22	14	37	11	34	8	24	1	16	6	10	4	3	2	—	—	1	61	149	210
1 kerran	6	9	12	25	9	53	14	25	9	21	5	10	3	7	1	3	1	1	—	—	61	154	215
2 kertaa	2	4	—	12	2	6	2	3	—	1	1	1	—	3	—	2	—	—	—	—	7	32	39
3 »	2	2	—	7	—	2	—	3	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	18	21
4 »	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	6
<i>Irtolaishuollon peruste</i>																							
Kuljeksiva elämä	2	—	3	—	1	1	2	—	3	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	14	1	15
Työn vieroksuminen	1	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Kerjuu	2	—	5	—	9	—	3	—	6	—	4	—	5	—	3	—	3	—	1	1	41	1	42
Ammattihaureus	—	17	—	68	—	99	—	64	—	50	—	26	—	20	—	8	—	2	—	—	—	354	354
Muu peruste	7	—	17	—	13	—	20	1	8	—	3	1	1	1	1	—	—	—	—	—	70	3	73
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	4	6	7	18	3	19	6	10	3	10	1	6	1	2	1	2	1	—	1	—	28	73	101
Kotikuntaan lähettäminen	2	1	1	5	1	9	—	1	3	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	8	18	26
Irtolaisvalvonta	2	5	6	20	7	17	5	21	3	8	1	7	4	8	3	2	2	2	—	1	33	91	124
Työlaitos	3	2	7	19	6	25	6	14	6	7	4	4	1	3	1	1	—	—	—	—	34	75	109
Pakkotyö	—	—	2	3	1	18	5	15	1	23	—	8	2	5	—	1	—	—	—	—	11	73	84
Jälkivalvonta	—	1	2	3	4	4	3	1	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	16	27
Ei toimenpidettä	1	2	—	—	3	8	1	1	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	7	13	20
<i>Syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	4	2	11	8	9	8	6	7	5	7	1	2	3	3	1	—	1	—	1	—	42	37	79
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	3	5
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	—	—	2	—	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	8
» » » maalaiskunnat	—	3	3	9	1	13	1	8	2	6	1	4	1	1	1	2	—	—	—	—	10	46	56
» Suomen kaupungit	2	4	3	11	1	23	2	8	3	5	3	3	1	2	2	3	—	—	—	—	17	59	76
» » maalaiskunnat	6	8	7	37	12	52	15	38	7	30	2	16	4	15	—	3	1	2	—	—	54	201	255
Ulkomaat	—	—	1	1	2	—	1	3	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	6	12
<i>Asui pääasiassa v. 1938</i>																							
Kotona	3	1	7	3	2	8	2	9	1	3	—	5	—	1	1	2	—	—	—	—	16	32	48
Asukkina	1	8	1	34	4	40	4	23	2	10	—	9	—	8	—	3	1	1	—	—	13	136	149

Yömajassa	4	—	5	1	10	2	8	1	5	3	2	2	3	—	1	—	2	—	1	—	41	9	50
Mualla	4	8	12	30	9	50	13	32	10	34	5	11	6	12	3	3	—	1	—	1	62	182	244
Työkyky huoltovuonna	12	17	25	68	25	99	27	64	18	50	7	27	9	20	4	8	3	2	1	1	131	356	487
Työkykyisiä	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	3	4
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saanut köyhäinhoitoa v. 1938	3	2	5	4	9	6	9	5	5	1	2	2	2	5	4	2	—	1	1	—	40	28	68
» » ennen huoltoon joutumistaan	4	3	21	29	15	47	20	22	11	26	5	15	6	13	4	7	3	2	1	1	90	165	255
Rikollisuus	7	15	7	49	6	64	7	39	4	21	3	12	3	14	1	4	—	1	—	1	38	220	258
Tuomittu 0 kertaa	4	1	6	15	6	23	5	13	4	15	1	4	—	2	1	1	—	—	—	—	27	74	101
» 1 kerran	—	—	5	1	4	8	2	5	4	7	1	4	4	2	—	2	1	—	—	—	21	29	50
» 2 kertaa	—	1	3	—	1	2	2	3	—	3	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	8	14	22
» 3 »	1	—	4	3	8	3	11	5	6	4	2	2	—	3	3	1	2	1	1	—	38	22	60
» 4 »	3	2	3	2	2	1	2	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	6	20
» v. 1938	3	2	3	2	2	1	2	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	6	20
Väkijumien käyttö	3	2	2	2	1	9	1	4	1	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	9	21	30
Raitis	3	13	11	36	11	52	8	29	5	14	2	5	—	7	1	2	—	—	—	—	41	158	199
Käyttää jonkin verran	6	2	11	27	13	37	18	31	10	34	4	22	9	11	4	5	3	2	1	1	79	172	251
Juopottelee	—	—	1	3	—	2	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	8	11
Tunteeton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pidätetty juopumuksesta v. 1938	6	12	14	41	8	64	10	43	8	32	3	19	3	10	1	6	1	—	—	1	54	228	282
koko vuonna 0 kertaa	4	4	5	20	8	25	4	9	6	8	1	3	2	6	1	1	1	—	—	—	32	76	108
» » 1—2 kertaa	2	1	6	7	9	11	13	13	4	10	3	5	4	5	3	1	1	2	1	—	46	55	101
» » 3— »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
huoltoon joutumisen jälkeen	8	15	17	52	15	76	16	51	11	41	6	21	4	15	2	6	2	1	—	1	81	279	360
0 kertaa	2	2	5	11	5	18	6	5	3	3	1	3	2	5	1	2	1	—	1	—	27	49	76
1—2 »	2	—	3	5	5	6	5	9	4	6	—	3	3	1	2	—	1	—	—	—	24	31	55
3— »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	2	5
Käsitelty myös alkoholistina v. 1938	—	10	—	25	—	15	—	12	—	3	—	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	71	71
Sairasti sukupuolitauteja v. 1938	—	—	1	1	2	2	—	1	1	2	1	3	—	—	1	—	1	—	—	—	7	9	16
» keuhkotautia v. 1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

5. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan ryhmitettyinä v. 1938

Huoltoon otettuja koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huoltoon otettuja kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammattihau-reus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuoltoon otettuja kaikkiaan	14	1	7	—	41	1	354	70	3	132	359	491
<i>Siviilisääty</i>												
Naimattomia	10	1	7	—	28	1	268	53	—	98	270	368
Naineita, yhdessä asuvia	—	—	—	—	3	—	23	8	1	11	24	35
» erossa asuvia	4	—	—	—	2	—	26	3	1	9	27	36
Eronneita.....	—	—	—	—	5	—	24	5	1	10	25	35
Leskiä	—	—	—	—	3	—	13	1	—	4	13	17
<i>Syntyperä ja kasvatustapaikka</i>												
Aviosyntyisiä	13	1	7	—	39	1	313	63	1	122	316	438
kotona kasvatettuja	13	1	5	—	34	1	287	59	—	111	289	400
kodin ulkop. kasvatettuja...	—	—	2	—	5	—	26	4	1	11	27	38
Aviottomia	1	—	—	—	2	—	41	7	2	10	43	53
kotona kasvatettuja	1	—	—	—	1	—	28	6	2	8	30	38
kodin ulkop. kasvatettuja...	—	—	—	—	1	—	13	1	—	2	13	15
<i>Ammattiryhmä</i>												
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	—	—	—	—	2	—	1	—	—	2	1	3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	1	—	—	—	5	—	36	2	—	8	36	44
Liikkeenkilökuntaa:												
päälystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	1	1	—	—	—	—	7	1	—	2	8	10
työntekijöitä	—	—	—	—	1	—	8	—	—	1	8	9
Tehdas- y.m. ammattityöntek.	3	—	1	—	9	—	92	23	—	36	92	128
Muita työntekijöitä	6	—	5	—	23	1	34	42	2	76	37	113
Merimiehiä	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2
Palveluskuntaa	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2
Yksityisten palvelijoita	—	—	—	—	—	—	165	—	1	—	166	166
Muun elinkeinon harjoittajia	1	—	1	—	—	—	7	—	—	2	7	9
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	—	—	—	—	1	—	4	—	—	1	4	5

6. Irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt v. 1938 ryhmitettyinä eri ikäluokkiin rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisen mukaan

Huoltoon otettujen rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan	Irtolaishuoltoon otetut						Alkoholistihuoltoon otetut								
	Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsittelyyn			Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsittelyyn			Alkoi käyttää väkijuomia		
	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.
Alle 18 v.	15	16	31	23	38	61	32	2	34	46	3	49	195	7	202
18—20 »	29	34	63	38	119	157	62	—	62	32	1	33	325	8	333
21—24 »	13	34	47	28	116	144	60	—	60	72	6	78	151	9	160
25—29 »	18	28	46	20	57	77	45	2	47	67	3	70	54	11	65
30—34 »	8	11	19	10	14	24	28	—	28	47	2	49	28	4	32
35—39 »	2	3	5	7	11	18	12	2	14	30	4	34	9	1	10
40—44 »	1	3	4	5	2	7	8	1	9	14	3	17	1	—	1
45—49 »	—	1	1	—	1	1	7	1	8	8	—	8	1	—	1
50—54 »	—	—	—	—	—	—	3	—	3	2	—	2	—	1	1
55—59 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
60— »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Ikä ilmoittamaton	8	9	17	1	1	2	24	—	24	—	—	—	—	—	—
Kaikkiaan	94	139	233	132	359	491	281	8	289	321	22	343	764	41	805

7. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä v. 1938

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuoltoon otettuja kaikkiaan	¹⁾ 6	1	15	—	82	6	173	4	169	6	131	9	87	5	56	2	31	4	14	4	764	41	805
<i>Huollon peruste</i>																							
Vaarallisuus	—	—	1	—	4	—	9	—	7	—	3	1	1	1	2	—	1	—	—	—	28	2	30
Häiriö tai pahennus	2	1	5	—	27	2	56	4	51	6	44	6	26	2	11	1	7	3	4	4	233	29	262
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	3	—	14	1	30	—	37	—	34	—	18	—	14	—	7	—	4	—	161	1	162
Rasitus	1	—	2	—	22	1	23	—	14	—	15	1	9	—	11	—	5	—	2	—	109	2	111
Köyhäinhoidon tarve	—	—	1	—	3	—	4	—	10	—	9	1	9	1	3	1	2	—	—	—	41	3	44
Juopumuspidätykset	¹⁾ 3	—	3	—	12	2	45	—	49	—	25	—	24	1	15	—	9	1	4	—	189	4	193
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	¹⁾ 4	—	7	—	28	1	48	—	56	3	37	1	18	—	18	—	13	—	7	2	236	7	243
Raittiusvalvonta	1	1	5	—	17	2	63	1	52	3	45	4	37	3	16	—	11	3	3	2	250	19	269
Huoltolahoito, ei täytäntöönpantu	1	—	1	—	15	1	10	1	11	—	11	2	14	—	9	—	2	—	1	—	75	4	79
» täytäntöönpantu	—	—	1	—	17	1	37	1	31	—	25	2	10	1	5	2	3	—	2	—	131	7	138
Jälkivalvonta	—	—	1	—	5	1	15	1	19	—	13	—	8	1	8	—	2	1	1	—	72	4	76
<i>Huoltoon otettujen syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	¹⁾ 3	—	9	—	38	1	55	2	43	—	22	3	15	—	6	—	4	—	1	2	196	8	204
Helsinkiä ympäröivät kunnat ²⁾ ...	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	11	—	11
Muut Uudenmaan l:n kaupungit ...	—	—	—	—	2	—	1	—	4	—	5	—	4	—	1	—	—	—	—	—	18	—	18
» » » maalaiskunn.	—	—	—	—	7	—	17	1	17	1	11	—	10	—	5	—	5	1	2	—	74	3	77
» Suomen kaupungit	2	—	2	—	13	—	28	—	46	1	23	1	19	2	13	1	7	—	1	1	154	6	160
» » » maalaiskunnat	1	1	4	—	20	4	61	1	55	4	63	5	34	3	30	1	14	3	10	1	292	23	315
Ulkomaat	—	—	—	—	1	1	7	—	3	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	19	1	20

¹⁾ Näistä 1 alle 18 v. — ²⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

8. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä v. 1938

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuoltoon otettuja kaikkiaan	6	1	15	—	82	6	173	4	169	6	319	24	764	41	805
<i>Asui pääasiassa v. 1938</i>															
Kotona	1) 4	—	5	—	48	3	85	3	74	3	138	8	354	17	371
Asukkina	1	—	3	—	13	1	20	—	26	2	47	5	110	8	118
Yömajassa	1	—	5	—	8	—	44	—	53	1	90	1	201	2	203
Mualla	—	1	2	—	13	2	24	1	16	—	44	10	99	14	113
<i>Työsuhte huoltovuonna</i>															
Työssä olevia	1) 5	1	13	—	67	3	154	3	145	5	269	13	653	25	678
Työttömiä	1	—	1	—	14	3	18	1	20	1	40	6	94	11	105
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	1	—	1	—	1	—	4	—	10	5	17	5	22
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1938</i>	1	—	9	—	31	1	64	—	58	2	109	6	272	9	281
» » ennen huoltoon joutumistaan	3	1	12	—	49	3	135	3	136	4	243	14	578	25	603
<i>Käsitelty myös irtolaisuudesta v. 1938</i>	—	1	—	—	2	—	5	—	4	2	5	1	16	4	20
<i>Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1938</i>															
Ei käsitelty	3	—	7	—	56	5	101	1	89	4	185	9	441	19	460
Varoitettu	1) 3	1	6	—	20	—	41	1	42	—	80	7	192	9	201
Toimitettu kotikuntaan	—	—	1	—	2	—	12	—	18	—	22	—	55	—	55
Määrätty yleiseen työhön	—	—	1	—	4	1	19	2	20	2	32	8	76	13	89
<i>Rikollisuus</i>															
Tuomittu 0 kertaa	4	1	5	—	49	4	98	4	102	5	225	19	483	33	516
» 1 kerran	1) 2	—	3	—	9	2	34	—	28	1	51	4	127	7	134
» 2 kertaa	—	—	3	—	10	—	11	—	13	—	11	—	48	—	48
» 3 »	—	—	2	—	8	—	7	—	9	—	6	1	32	1	33
» 4— »	—	—	1	—	6	—	20	—	15	—	22	—	64	—	64
» kertaluku tuntematon.	—	—	1	—	—	—	3	—	2	—	4	—	10	—	10
<i>Tuomittu v. 1938</i>	1) 1	—	1	—	3	1	7	—	5	—	1	—	18	1	19
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1938</i>															
koko vuonna 0 kertaa	1	—	6	—	19	2	36	—	35	2	88	9	185	13	198
» » 1—2 »	1	—	3	—	22	2	33	3	36	3	82	6	177	14	191
» » 3— »	1) 4	1	6	—	41	2	104	1	98	1	149	9	402	14	416
huoltoon joutumisen jälkeen															
0 kertaa	1) 3	—	10	—	41	4	71	1	73	4	130	13	328	22	350
1—2 »	2	1	2	—	20	2	36	2	40	2	87	6	187	13	200
3— »	1	—	3	—	21	—	66	1	56	—	102	5	249	6	255
<i>Sairasti sukupuolitautia v. 1938</i>	—	—	—	—	1	1	4	—	3	—	4	2	12	3	15
<i>Sairasti keuhkotautia v. 1938</i>	—	—	—	—	2	—	5	—	8	—	4	—	19	—	19

1) Näistä 1 alle 18 v.

9. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän, syntymäpaikan ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1937

	Alle 18 v.		18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		K a i k k i		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.		
Pidätettyjä eri henkilöitä	26	2	195	22	609	77	1,540	141	1,629	113	1,251	107	872	74	637	61	430	38	238	15	162	17	7,589	667	8,256
<i>Syntymäpaikka</i>																									
Helsinki	12	1	72	3	250	13	440	16	347	14	256	13	151	8	103	4	56	5	29	4	26	3	1,742	84	1,826
Muut Suomen kaupungit	2	—	30	3	100	18	288	34	309	23	258	26	174	11	125	12	65	7	49	2	24	3	1,424	139	1,563
Suomen kauppalat ...	1	—	5	—	13	1	42	3	40	3	27	3	23	4	16	3	8	1	6	—	3	—	184	18	202
» maaseutu	11	1	86	15	230	45	726	86	884	72	689	63	498	49	373	40	278	25	144	9	103	11	4,022	416	4,438
Ulkomaat	—	—	2	—	12	—	30	2	42	1	17	2	20	2	19	2	17	—	8	—	5	—	172	9	181
Tuntematon	—	—	—	1	4	—	14	—	7	—	4	—	6	—	1	—	6	—	2	—	1	—	45	1	46
<i>Pidätyskertojen luku v. 1937</i>																									
1 kerta	19	1	136	19	413	44	1,017	96	991	74	735	69	526	42	379	38	270	23	150	7	113	13	4,749	426	5,175
2 kertaa	2	—	35	1	109	19	245	23	265	23	208	18	142	14	108	11	73	5	31	3	23	1	1,241	118	1,359
3 »	4	—	9	2	32	5	104	10	123	4	98	8	59	8	47	6	36	3	16	1	11	—	539	47	586
4 »	1	1	7	—	19	2	62	4	57	6	57	4	32	3	23	3	11	3	10	2	4	—	283	28	311
5 »	—	—	4	—	11	3	27	3	43	1	33	3	34	1	23	1	15	—	8	—	2	1	200	13	213
6—9 »	—	—	2	—	17	3	63	4	90	2	73	5	50	4	39	2	14	2	14	2	6	1	368	25	393
10— »	—	—	2	—	8	1	22	1	60	3	47	—	29	2	18	—	11	2	9	—	3	1	209	10	219
<i>Pidätetyistä henkilöistä oii</i>																									
Syytteeseen asetettuja	10	—	61	—	182	12	443	17	504	8	354	15	239	8	191	8	109	8	56	3	32	4	2,181	83	2,264
Ei ennen pidätettyjä	25	2	158	20	431	44	976	83	914	65	641	54	458	42	353	30	245	14	131	11	99	9	4,431	374	4,805
Alkoholisteina rekisteröity	—	1	3	1	8	1	42	4	74	5	66	3	49	5	38	5	20	3	13	3	4	1	317	32	349
Irtolaisina rekisteröity	—	—	5	5	10	33	15	29	21	32	8	25	—	11	7	6	5	2	4	—	1	1	76	144	220
Kaikkiaan pidätyskertoja	39	5	318	27	1,078	152	2,952	238	3,971	230	3,131	194	2,122	169	1,499	107	914	99	577	38	302	41	16,903	1,300	18,203
Näistä johti syytteeseen	10	—	83	—	237	12	592	18	786	11	502	15	350	9	292	9	146	14	85	5	39	4	3,122	97	3,219

10. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän, syntymäpaikan ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1938

	Alle 18 v.		18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		K a i k k i		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.
Pidätettyjä eri henkilöitä	28	4	259	24	655	77	1,640	116	1,765	120	1,386	87	929	64	654	59	423	36	264	22	167	22	8,170	631	8,801
<i>Syntymäpaikka</i>																									
Helsinki	19	2	78	6	219	12	437	14	374	17	252	11	155	12	115	9	59	3	25	4	23	4	1,756	94	1,850
Muut Suomen kaupungit	2	—	51	4	114	15	339	28	338	25	282	19	193	8	130	13	75	5	43	4	26	2	1,593	123	1,716
Suomen kauppalat	2	1	3	—	24	3	41	3	43	2	38	4	28	1	10	2	12	—	8	1	5	—	214	17	231
» maaseutu	5	1	119	14	281	46	793	68	957	70	782	52	522	43	375	33	264	27	177	12	108	15	4,383	381	4,764
Ulkomaat	—	—	7	—	12	—	20	3	38	3	21	1	28	—	20	2	11	—	10	—	5	1	172	10	182
Tuntematon	—	—	1	—	5	1	10	—	15	3	11	—	3	—	4	—	2	1	1	1	—	—	52	6	58
<i>Pidätyskertojen luku</i>																									
1938																									
1 kerta	20	3	197	17	461	53	1,080	72	1,086	85	819	49	528	41	374	40	250	20	171	14	110	15	5,096	409	5,505
2 kertaa	4	1	33	3	110	15	270	25	298	11	221	13	169	13	101	8	62	8	40	1	28	4	1,336	102	1,438
3 »	4	—	15	2	38	5	104	8	128	11	105	7	75	3	52	7	32	3	12	1	12	1	577	48	625
4 »	—	—	6	1	14	1	68	4	80	5	50	6	48	1	34	1	17	—	9	1	4	2	330	22	352
5 »	—	—	2	—	9	2	37	3	37	2	53	3	32	4	23	3	19	1	11	1	3	—	226	19	245
6—9 »	—	—	4	1	19	1	59	3	82	5	77	6	43	2	45	—	28	2	14	3	6	—	377	23	400
10 »	—	—	2	—	4	—	22	1	54	1	61	3	34	—	25	—	15	2	7	1	4	—	228	8	236
<i>Pidätetyistä henkilöistä</i>																									
<i>oli</i>																									
Syytteeseen asetettuja	4	—	72	2	192	8	460	8	462	8	326	9	241	3	172	2	88	4	56	4	31	—	2,104	48	2,152
Ei ennen pidätettyjä...	23	3	205	18	399	38	914	56	811	62	559	32	368	31	256	26	169	15	104	9	82	10	3,890	300	4,190
Alkoholisteina rekister.	1	1	4	1	10	—	70	6	137	4	153	4	108	5	72	5	41	3	35	4	8	3	639	36	675
Irtolaisina »	—	—	6	7	14	32	22	44	23	22	16	18	6	8	8	14	4	1	4	2	1	—	104	148	252
Kaikkiaan pidätyskert.	40	5	393	40	1,079	119	3,089	208	3,910	216	3,461	210	2,266	112	1,647	96	1,062	94	572	74	341	34	17,860	1,208	19,068
Näistä johti syytteeseen	4	—	84	2	228	8	553	9	606	8	460	9	312	3	242	2	130	5	66	5	38	—	2,723	51	2,774

11. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt ammattinsa mukaan v. 1937 ja 1938

Ammattiryhmä	1937			1938		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Virkamiehiä ja vapaan ammatin harjoittajia	259	—	259	314	—	314
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	12	—	12	33	—	33
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	555	36	591	548	43	591
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilöitä	58	33	91	117	37	154
b) työntekijöitä	605	—	605	481	—	481
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	3,321	200	3,521	3,541	215	3,756
Muita työntekijöitä	2,374	154	2,528	2,558	116	2,674
Merimiehiä ja kalastajia	191	—	191	236	—	236
Yleisten laitosten palveluskuntaa	35	—	35	129	—	129
Yksityisten palvelijoita	—	82	82	—	75	75
Muun elinkeinon harjoittajia	—	36	36	—	25	25
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	179	126	305	213	120	333
Yhteensä	7,589	667	8,256	8,170	631	8,801

12. Juopumuksesta pidätettyjen Helsingissä asuvien henkilöiden juopumuspidätykset v. 1937 ja 1938

A. Kuukausittain

Kuukausi	Pidätyksiä v. 1937						Pidätyksiä v. 1938					
	Kaikkiaan			Keskimäärin henkilöä kohden			Kaikkiaan			Keskimäärin henkilöä kohden		
	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä
Tammikuu	1,101	99	1,200	1.20	1.11	1,212	97	1,309	1.21	1.17		
Helmikuu	1,078	68	1,146	1.26	1.15	1,184	74	1,258	1.20	1.10		
Maaliskuu	1,242	84	1,326	1.26	1.12	1,333	100	1,433	1.22	1.18		
Huhtikuu	1,736	113	1,849	1.32	1.26	1,355	84	1,439	1.18	1.24		
Toukokuu	1,839	143	1,982	1.28	1.32	1,732	99	1,831	1.27	1.14		
Kesäkuu	1,129	103	1,232	1.20	1.26	1,393	78	1,471	1.19	1.10		
Heinäkuu	1,471	119	1,590	1.20	1.17	1,653	118	1,771	1.25	1.28		
Elokuu	1,771	150	1,921	1.27	1.30	1,706	110	1,816	1.24	1.28		
Syyskuu	1,660	122	1,782	1.29	1.13	1,708	104	1,812	1.26	1.22		
Lokakuu	1,538	111	1,649	1.21	1.13	1,790	120	1,910	1.26	1.24		
Marraskuu	1,252	100	1,352	1.21	1.08	1,450	127	1,577	1.20	1.15		
Joulukuu	1,086	88	1,174	1.17	1.16	1,344	97	1,441	1.15	1.08		
Koko vuosi	16,903	1,300	18,203	2.23	1.95	17,860	1,208	19,068	2.19	1.91		

B. Viikontäivittäin

1937	Maanantaisin	Tiistaisin	Keskiviikkoisin	Torstaisin	Perjantaisin	Lauantaisin	Sunnuntaisin	Yhteensä
Miesten pidätyksiä	2,091	2,130	2,099	2,299	2,346	3,807	2,131	16,903
Naisten »	190	173	181	151	175	237	193	1,300
Yhteensä	2,281	2,303	2,280	2,450	2,521	4,044	2,324	18,203
1938								
Miesten pidätyksiä	2,297	2,159	2,252	2,448	2,540	4,236	1,928	17,860
Naisten »	161	160	147	162	178	221	179	1,208
Yhteensä	2,458	2,319	2,399	2,610	2,718	4,457	2,107	19,068

13. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1938

	Lähetettä huolto- lautakunnan			Maksusitoumuksia			Lähe- ja sairaan- hoitoarvke- maksuyskä	Annettuja koti- avustuksia	Suoritetu eläkele- antomaksuja	Suoritetu talos- hoitomaksuja	Suoritetu matka- y.m. avustuksia	Annettuja haitaus- avustuksia	Annettuja varatto- muutodistuksia	Annettuja muita todistuksia	Vasianoitettuja anomuksia	Ervätyjen anomusten lmoituksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
	kunnalliskotlin	työaitoksin	työupin	sairaaloihin	päiväkoetihin	muitin taloksin												
<i>Kansliat</i>																		
I	—	—	—	616	13	—	896	14,380	—	—	—	33	1,385	301	7,356	399	4,814	30,193
II	—	—	—	664	11	—	2,083	19,770	—	—	—	35	626	1,193	8,208	292	1,954	34,836
III	—	—	—	552	18	—	2,891	21,238	—	—	—	32	1,057	553	5,982	386	2,388	35,097
IV	—	—	—	908	—	—	2,512	15,996	—	—	—	36	1,851	331	8,190	603	1,005	31,432
V	—	—	—	676	5	—	854	18,316	—	—	—	29	1,456	362	7,581	465	2,624	32,368
VI	377	41	386	964	—	385	1,050	12,047	44	2,555	64	64	405	—	7,601	401	3,058	29,442
VII	—	—	—	709	11	—	820	19,389	—	—	—	38	1,682	464	8,308	422	4,210	36,053
Yhteensä	377	41	386	5,089	58	385	11,106	121,136	44	2,555	64	267	8,462	3,204	53,226	2,968	20,053	229,421
<i>Kuukausi</i>																		
Tammikuu	32	5	42	495	4	32	1,076	12,390	2	317	—	22	666	263	4,208	292	1,927	21,773
Helmikuu	33	8	33	516	3	37	908	12,017	1	128	—	23	614	207	4,760	231	1,879	21,398
Maaliskuu	37	—	35	436	4	45	1,101	12,478	9	195	—	26	704	396	4,710	267	1,904	22,347
Huhtikuu	34	2	21	443	6	38	1,128	12,048	1	377	—	36	587	157	4,283	237	1,690	21,088
Toukokuu	42	1	39	441	14	37	1,099	10,376	—	187	—	30	476	155	4,236	239	1,624	18,996
Kesäkuu	38	3	29	364	5	42	897	8,808	7	126	—	22	471	130	3,441	149	1,261	15,793
Heinäkuu	20	1	28	360	6	18	723	7,835	2	315	—	19	459	142	3,574	175	1,217	14,894
Elokuu	29	5	22	393	5	28	816	7,397	1	157	—	16	645	143	4,287	265	1,434	15,643
Syyskuu	29	2	44	423	5	22	773	8,486	9	170	—	20	2,005	705	5,803	273	1,944	20,713
Lokakuu	24	8	43	441	2	32	771	9,638	1	298	—	13	734	331	4,688	261	1,809	19,094
Marraskuu	29	4	20	380	3	38	896	9,761	—	193	—	20	565	300	4,974	286	1,857	19,326
Joulukuu	30	2	30	397	1	16	918	9,902	11	156	—	20	536	275	4,262	293	1,507	18,356
Yhteensä	377	41	386	5,089	58	385	11,106	121,136	44	2,619	—	267	8,462	3,204	53,226	2,968	20,053	229,421